

Særberetning

SMV-instrumentet i aktion: en effektiv og innovativ ordning med udfordringer

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Indhold

	Punkt
Resumé	I-XIV
Indledning	01-20
SMV'er og innovation har stor betydning for EU's økonomi	01-03
Større fokus på SMV'er og innovation i Horisont 2020	04-06
Hvad er SMV-instrumentet?	07-12
En kortbeskrivelse af baggrunden for SMV-instrumentet	13-20
Revisionens omfang og revisionsmetoden	21-26
Bemærkninger	27-128
Målbretning mod de rette støttemodtagere	27-39
SMV-instrumentets mål og målgruppe har ændret sig under dets gennemførelse	28-34
Sen indførelse af begrebet ikkebankacceptable projekter	35-39
Geografisk dækning	40-58
Deltagelsen varierer fra land til land - delvis på grund af faktorer uden for Kommissionens kontrol	40-49
Ringende kendskab som følge af manglen på en målrettet markedsførings- og kommunikationsstrategi i Kommissionen	50-58
Udvælgelse af projekter	59-79
Der er begrænsede ressourcer til evaluering, og proceduren for fjernevaluering er overbelastet pga. det store antal forslag	61-64
Præsentationen for et panel forbedrer udvælgelsesproceduren meget, samtidig med at den tidsmæssige målsætning for tildelingen overholdes	65-69
Nogle IT-værktøjer udgør risici vedrørende evalueringsprocessen	70-73
Genindsendelser af forslag belaster evalueringsressourcerne	74-79
Effektiviteten af støtten i SMV-instrumentets forskellige faser	80-105
Fase 1 yder nyttig støtte til SMV'er, men der er i forvejen tilsvarende ordninger i nogle medlemsstater	81-86
Fase 1 pålægger SMV-instrumentet en uforholdsmæssig stor administrationsbyrde	87-90

Fase 2 yder effektiv støtte til SMV'er	91-94
Virksomhedsaccelerationstjenesterne i fase 3 har potentiale, men blev indført for sent	95-103
Effektiviteten af SMV-instrumentet er ikke blevet vurderet, og dets fremtidige rolle i Horisont Europa er endnu ikke fastlagt	104-105
Tiltrækning af investeringer efter finansiering under SMV-instrumentet	106-128
Kommissionen har kun begrænset viden om støttemodtagernes samlede finansieringsbehov og har ikke skabt forbindelser til EU-støttede finansielle instrumenter	107-116
Støttemodtagerne tiltrækker yderligere investeringer, men omfanget varierer fra medlemsstat til medlemsstat	117-128
Konklusioner og anbefalinger	129-139
Målretning mod de rette støttemodtagere	131
Geografisk dækning	132
Udvælgelse af projekter	133-135
Effektiviteten af støtten i SMV-instrumentets forskellige faser	136-138
Tiltrækning af investeringer efter finansieringen under SMV-instrumentet	139

Bilag

Bilag I - Metode

Bilag II - Statistikker

Bilag III - EIC under Horisont Europa - fra idé til forslag

Akronymer og forkortelser

Glossar

Kommissionens svar

Revisionsholdet

Tidslinje

Resumé

I SMV-instrumentet blev oprettet under forskningsrammeprogrammet Horisont 2020 med det formål at støtte innovation i små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Dets mål er at udvikle og udnytte SMV'ers potentiale ved at udfylde finansieringshullet i forbindelse med tidlige højrisikoprojekter og øge den private sektors kommercialisering af forskningsresultater. Det er rettet mod innovative SMV'er - i EU og 16 associerede lande - som udviser store ambitioner om at udvikle sig, vokse og gøre sig gældende på internationalt plan inden for alle former for innovation.

II Med et samlet budget på 3 milliarder euro i perioden 2014-2020 giver dette instrument tilskud til virksomheder med stort potentiale for at støtte enten udarbejdelse af gennemførlighedsundersøgelser (op til 50 000 euro i fase 1) eller udførelse af forskning og udvikling samt markedstest (op til 2,5 millioner euro i fase 2). Der kan også ydes bistand via coaching, mentorordninger eller andre virksomhedsaccelerationstjenester (fase 3).

III Ved denne revision vurderede vi, om SMV-instrumentet støtter innovation i SMV'er. Vi undersøgte, om instrumentet var rettet mod den rigtige type SMV'er, om det dækkede geografisk bredt, om udvælgelsesprocessen og Kommissionens støtte var effektiv, og om Kommissionen i tilstrækkelig grad overvågede og fulgte op på instrumentet med henblik på at forbedre det. Vi forventer, at de bemærkninger og anbefalinger, vi fremsætter på grundlag af vores revision, vil indgå i debatten om, hvordan det instrument, der efterfølger SMV-instrumentet fra 2020, skal udformes og administreres.

IV Vi konstaterede, at SMV-instrumentet yder effektiv støtte til SMV'ers udvikling af deres innovationsprojekter, og at den blåstempling, der ligger i at modtage EU-støtte, hjælper virksomheder med at tiltrække yderligere investeringer.

V Alligevel har instrumentets brede målsætninger og mål samt de ændringer, der blev foretaget under dets gennemførelse, skabt en vis usikkerhed hos interessenterne. Vi konstaterede en risiko for, at instrumentet støtter nogle SMV'er, som kunne have opnået markedsfinansiering.

VI Deltagelsen i SMV-instrumentet varierer markant fra land til land. Det skyldes delvis eksterne faktorer, men også den varierende grad af støtte, der ydes af de nationale kontaktpunkter, og begrænsninger i Kommissionens markedsførings- og kommunikationsaktiviteter.

VII Vi konstaterede, at der i instrumentets løbetid er sket forbedringer af evaluerings- og udvælgelsesprocedurerne, hvor især den mundtlige præsentation af projektforslag for et panel er en nyttig tilføjelse med henblik på at finde de bedste forslag. Der mangler imidlertid en tovejs feedbackproces mellem evalueringsfaserne. Endvidere er nogle IT-redskaber ikke formålstjenlige, hvilket underminerer processen, som i forvejen er under pres.

VIII Genindsendelse af tidligere afviste forslag udgør en stor og voksende belastning på administrations- og evalueringsressourcerne uden at tilføre merværdi. Denne praksis øger ikke blot de administrative omkostninger, men reducerer også succesraten, hvilket afholder ansøgere fra at deltage.

IX Instrumentets fase 1 yder effektiv støtte på grund af den hurtige og enkle udvælgelsesproces, EU-blåstemplingen og adgangen til virksomhedsaccelerationstjenester. Denne fase pålægger imidlertid Kommissionens administration uforholdsmæssigt høje administrative omkostninger og er mindre relevant i lande, hvor der i forvejen er lignende ordninger.

X Instrumentets fase 2, hvor der ydes højere støtte med det formål at bringe innovationen på markedet, giver de samme positive resultater som fase 1 og hjælper samtidig SMV'er med at rejse yderligere investeringer.

XI Alligevel konstaterede vi, at de fleste støttemodtagere stadig har behov for yderligere finansiering til deres innovationsbestræbelser og til at få deres projekter bragt på markedet. Kommissionen har kun i ringe omfang bestræbt sig på at forbinde SMV'ernes finansieringsbehov med EU-støttede finansielle instrumenter, og den har kun begrænset viden om støttemodtagernes finansieringsbehov.

XII Coaching- og virksomhedsaccelerationstjenesterne har potentiale til at forstærke instrumentets virkning, men disse tjenester blev lanceret sent, og der er derfor kun få SMV'er, der har benyttet sig af dem. Desuden er de ikke tilstrækkelig grad blevet tilpasset støttemodtagernes behov.

XIII Overvågningen af de rejste investeringer og virksomhedernes udvikling er omkostningseffektiv, men den omfatter ingen vurdering af instrumentets reelle effekt. Støttemodtagerne har været i stand til at rejse investeringer ud over de modtagne tilskud, men der er ubalancer mellem deltagerlandene, idet SMV'er i det nordlige og vestlige Europa rejser mere privat finansiering end SMV'er i det sydlige og østlige Europa.

XIV Vi anbefaler, at Kommissionen:

- forbedrer instrumentets markedsførings- og kommunikationsstrategi
- forbedrer sin støtte til de nationale SMV-kontaktpunkter og Enterprise Europe Network (EEN); forbedrer instrumentets udvælgelsesprocedure, så ressourcerne udnyttes bedre, og de bedste forslag bliver støttet
- begrænser det antal gange, et forslag kan genindsendes, og offentliggør succesraten pr. projektforslag
- foreslår medlemsstaterne, at den selv forvalter ordninger, som svarer til fase 1
- bevarer en ordning svarende til fase 2 i den næste programmeringsperiode på grundlag af de eksisterende resultater
- styrker virksomhedsaccelerationstjenesterne ved at tildele passende ressourcer
- identificerer og fremmer synergier mellem SMV-instrumentet og EU-støttede finansielle instrumenter.

Indledning

SMV'er og innovation har stor betydning for EU's økonomi

01 Det fremgår af Europa-Kommissionens årsberetning om SMV'er for 2017/2018, at SMV'er udgør 99 % af de virksomheder, som opererer i EU's ikkefinansielle erhvervssektor, og at de står for 66 % af den samlede beskæftigelse og 57 % af merværdien i denne sektor.

02 Både Europa-Parlamentet og Rådet har understreget vigtigheden af at støtte innovation (især banebrydende innovation) og vækst i nystartede virksomheder og SMV'er. De har bemærket, at støtte til innovative SMV'er og nystartede virksomheder er afgørende for at maksimere EU's potentiale for vækst og socioøkonomisk omstilling¹. Teoretiske undersøgelser^{2,3} har påvist sammenhængen mellem iværksætteri, SMV-aktivitet, økonomisk vækst og jobskabelse.

03 I Europa 2020-strategien⁴ understreges det, at innovation er vigtig for at øge væksten og beskæftigelsen i EU. "Innovation i EU" er et af strategiens syv flagskabsinitiativer, og det har som mål at skabe en innovationsfremmende ramme, som kan gøre det lettere at omdanne lyse ideer til varer og tjenesteydelser, som bibringer økonomien vækst og beskæftigelse⁵.

¹ Konsekvensanalysen af EU's 9. rammeprogram for forskning og innovation ("A New Horizon for Europe").

² "The vital 6 per cent. How high-growth innovative businesses generate prosperity and jobs 2009", NESTA (National Endowment for Science, Technology and the Arts).

³ Henrekson, M. og Johansson, D. 2010. "Gazelles as job creators: a survey and interpretation of the evidence." Small Business Economics, 35, 227-244, s. 240.

⁴ Kommissionens meddelelse "Europa 2020 - En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst", COM(2010) 2020.

⁵ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_da.cfm

Større fokus på SMV'er og innovation i Horisont 2020

04 Horisont 2020 er EU's ottende forskningsrammeprogram. Med et budget på 76,4 milliarder euro i perioden 2014-2020 er det verdens største offentlige forsknings- og innovationsprogram⁶.

05 Horisont 2020 har lagt større vægt på innovation end de tidligere programmer ved at tilvejebringe mere finansiering til test, prototyper, virksomhedsbaseret FoU og fremme af innovativt iværksætteri. Horisont 2020 har desuden et mere ambitiøst mål for tildeling af midler til SMV'er end de tidligere rammeprogrammer: SMV'er bør modtage mindst 20 % af det samlede budget på 9 milliarder euro under søjlerne "Lederskab inden for støtte- og indusitriteknologi" og "Samfundsmæssige udfordringer".

06 Der er øremærket et budget på 3 milliarder euro til SMV-instrumentet, svarende til 33 % af SMV-målet for hele Horisont 2020⁷.

Hvad er SMV-instrumentet?

07 SMV-instrumentet blev oprettet under forskningsrammeprogrammet Horisont 2020 med det formål at støtte innovation i små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det yder tilskud til virksomheder med stort potentiale for at støtte udarbejdelse af gennemførlighedsundersøgelser (fase 1), og udførelse af forskning og udvikling (FoU) samt markedstest (fase 2). Der kan også ydes bistand via coaching, mentorordninger eller andre virksomhedsaccelerationstjenester (fase 3). Støtte fra SMV-instrumentet kan søges af SMV'er i medlemsstater og lande, som har indgået associeringsaftaler (associerede lande)⁸, og instrumentet har til formål at hjælpe virksomheder med at opskalere og gøre sig gældende på internationalt plan.

08 Det nye ved SMV-instrumentet er, at det giver SMV'er mulighed for at deltage som individuelle støttemodtagere uden at skulle indgå i et konsortium, hvilket normalt kræves i forskningsrammeprogrammer. Det er rettet mod projekter med et teknologisk modenhedsniveau på mindst 6.

⁶ Forordning (EU) nr. 1291/2013 om oprettelse af Horisont 2020.

⁷ Idem.

⁸ http://ec.europa.eu/research/bitly/h2020_associated_countries.html

09 Målet med SMV-instrumentet er at udvikle og udnytte SMV'ers potentiale ved at udfylde finansieringshullet i forbindelse med tidlig højrisikoforskning og -innovation og øge den private sektors kommercialisering af forskningsresultater. Det er rettet mod SMV'er, der udviser store ambitioner om at udvikle sig, vokse og gøre sig gældende på internationalt plan, og det tilbydes til alle typer innovation, forudsat at hver aktivitet indebærer en klar europæisk merværdi.

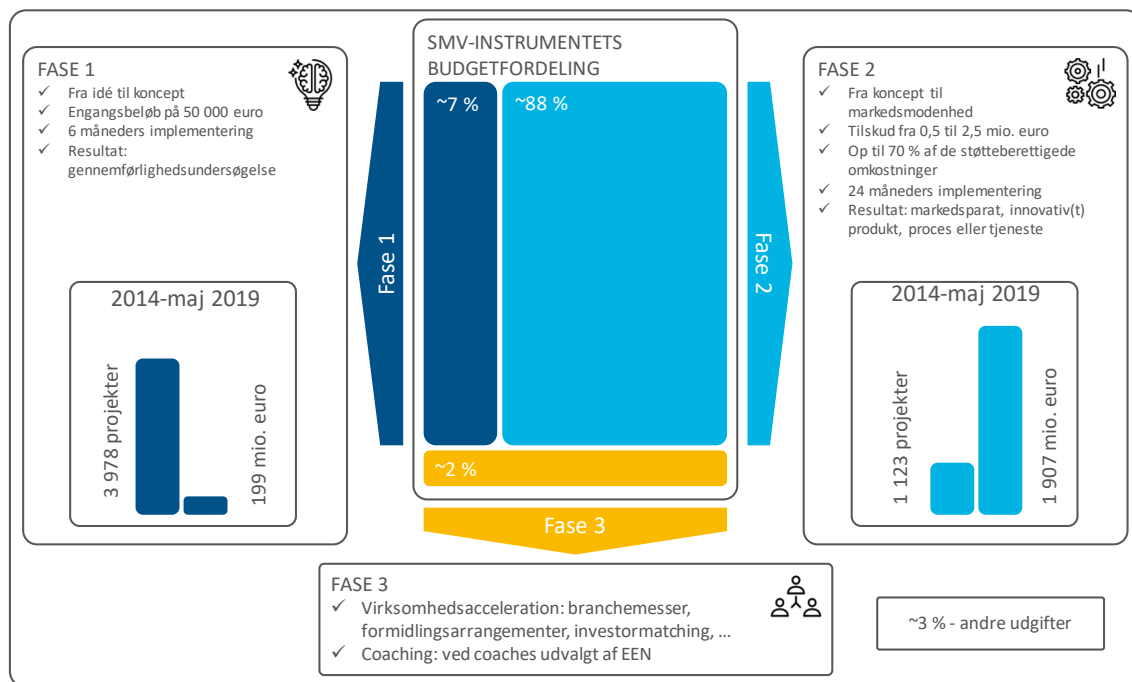
10 Ansvar for politikudviklingen vedrørende SMV-instrumentet hører under Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Forskning og Innovation (GD RTD), mens gennemførelsen hører under Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder (EASME).

11 Instrumentet omfatter tre faser (jf. [figur 1](#)):

- **Fase 1 (undersøgelse af en forretningsidé's tekniske og kommercielle gennemførlighed):** Udforskning af den videnskabelige eller tekniske gennemførlighed og det kommercielle potentiale i nye idéer. Der ydes tilskud på 50 000 euro med en EU-medfinansieringssats på 70 %
- **Fase 2 (udvikling og demonstration):** Innovationsudvikling med henblik på demonstration, resultatkontrol, test, udvikling af pilotlinjer, validering med henblik på markedsintroduktion og andre aktiviteter, der skal gøre innovation investeringsparat og moden til indførelse på markedet. Der ydes tilskud på op til 2,5 millioner euro med en medfinansieringssats på 70 %
- **Fase 3 (yderligere EU-støtte til indførelse på markedet):** Tilvejebringelse af støtte, uddannelse og coaching samt fremme af adgang til risikovillig kapital. Denne fase omfatter en række tjenester, som tilbydes støttemodtagere i fase 1 og 2. Der ydes ikke yderligere tilskud i denne fase.

12 Selv om SMV-instrumentets faser har numre, er der ikke tale om en rækkefølge: Det er ikke nødvendigt at gennemføre fase 1 for at deltage i fase 2. De tjenester, der tilbydes i fase 3, kan ydes når som helst under gennemførelsen af et innovationsprojekt og også efter færdiggørelsen af det.

Figur 1 - SMV-instrumentets struktur og budgetfordeling

Kilde: Revisionsretten.

En kortbeskrivelse af baggrunden for SMV-instrumentet

13 SMV-instrumentet blev lanceret i 2014, baseret på den amerikanske ordning SBIR (Small Business Innovation Research programme)⁹. Hensigten var at bruge den amerikanske "tragtmodel" og foretage et stort antal små investeringer i gennemførlighedsundersøgelser af lovende innovationsprojekter (fase 1), hvorefter de bedste skulle gå videre til fase 2 og få større støtte. Kravet om, at fase 1 skulle gennemgås før fase 2, blev imidlertid fjernet under udformningen af instrumentet, så ansøgere kunne søge direkte under begge faser.

14 Ligesom andre dele af Horisont 2020 gennemføres SMV-instrumentet via arbejdsprogrammer, der dækker to eller tre år, og i hvert arbejdsprogram kan instrumentets karakteristika tilpasses efter de politiske intentioner.

15 Arbejdsprogrammerne for 2014-2015 og 2016-2017 opdelte SMV-instrumentets budget i tematiske emner, f.eks. bioteknologi, sundhed og sikkerhed. SMV'erne ansøgte under det emne, der passede bedst til deres projekt.

⁹ <https://www.sbir.gov/about/about-sbir>.

16 Arbejdsprogrammet for 2018-2020 omfattede et pilotprojekt vedrørende Det Europæiske Innovationsråd (EIC), der samlede SMV-instrumentet og andre programmer: Future Emerging Technologies Open (FET-Open), Fast Track to Innovation (FTI) og Horizon 2020 Prizes. De væsentligste ændringer, som blev foretaget under EIC-pilotprojektet, og som påvirkede SMV-instrumentet, var:

- en bottom-up-tilgang med en åben indkaldelse uden krav om et tematisk emne
- en "præsentation" ved udvælgelsen af SMV'er til fase 2: personlige interview med et panel af erfarne innovatører
- større mentor- og coachingmuligheder for alle støttemodtagere i kraft af fase 3.

17 I juni 2018 fremsatte Kommissionen et forslag til en forordning om oprettelse af Horisont Europa efter 2020¹⁰. I forslaget beskrives EIC som rammeprogrammets tredje søjle med et budget på 10,5 milliarder euro, der vil samle al EU-støtte til banebrydende og markedsskabende innovation ét sted og omfatte to instrumenter: Pathfinder for Advanced Research og Accelerator. Dermed vil den tidligere fase 1 ophøre endeligt, mens foranstaltninger svarende til foranstaltningerne i de tidligere faser 2 og 3 vil indgå i Accelerator¹¹.

¹⁰ COM(2018) 435, forslag til en forordning om oprettelse af Horisont Europa, juni 2018.

¹¹ I april 2019 indgik Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet en [foreløbig generel aftale](#) om Horisont Europa.

18 I marts 2019 ændrede Kommissionen arbejdsprogrammet og lancerede det styrkede EIC-pilotprojekt, som kører fra juni 2019 til udgangen af 2020. Det styrkede EIC-pilotprojekt skal sikre overgangen til det EIC, der foreslås oprettet under Horisont Europa (efter 2020), ved at knytte de relevante elementer tættere sammen og foretage store ændringer af SMV-instrumentet. Fase 1 blev indstillet, og følgende instrumenter blev indført:

- o "Pathfinder", som afløser de tidligere FET-Open og FET-Proactive
- o "Accelerator", som afløser den tidligere fase 2:
 - udvikling og opskalering af SMV'ers højrisikoinnovation
 - indførelse af begrebet ikkebankacceptable projekter¹²
 - tilskud på op til 2,5 millioner euro
 - mulighed for egenkapitaltilførsler på op til 15 millioner euro (blandet finansiering).

19 EIC-pilotprojektet var en videreudvikling af SMV-instrumentet - hovedsagelig i tråd med instrumentets oprindelige udformning - mens det styrkede EIC-pilotprojekt indførte ændringer, der skal sikre overgangen til det EIC, der foreslås oprettet under Horisont Europa. SMV-instrumentet er det største element i både EIC-pilotprojektet og det styrkede EIC-pilotprojekt, da det står for ca. to tredjedele af de respektive budgetter.

20 Forslaget om EIC under Horisont Europa, der p.t. er under behandling i lovgivningsproceduren, bevarer en række af instrumentets elementer, bl.a. fokuseringen på SMV'er og den rent tilskudsbaserede støtte. Andre aspekter, som er under overvejelse, er imidlertid endnu ikke blevet udviklet eller afprøvet¹³.

¹² Ikkebankacceptable projekter defineres i EIC's liste over hyppigt stillede spørgsmål som projekter, der ikke kan tiltrække tilstrækkelig finansiering.

¹³ Eksempelvis finansiell støtte til projekter i form af egenkapitalfinansiering og delvis accept af udvælgelsesprocesser gennemført under andre indkaldelser eller programmer.

Revisionens omfang og revisionsmetoden

21 Denne særberetning er den seneste i en række publikationer fra Revisionsretten, som undersøger den finansielle støtte til innovative SMV'er¹⁴. Både Europa-Parlamentet og Rådet har understreget vigtigheden af at støtte innovative SMV'er og nystartede virksomheder for at maksimere vækstpotentialet i Europa. Vi forventer, at de bemærkninger og anbefalinger, vi fremsætter på grundlag af vores revision, vil indgå i debatten om den flerårige finansielle ramme med hensyn til, hvordan det instrument, der efterfølger SMV-instrumentet fra 2020, skal udformes og administreres.

22 Ved denne revision undersøgte vi, om SMV-instrumentet effektivt støttede innovation i SMV'er.

23 Nærmere bestemt så vi på:

- om instrumentet var rettet mod de "rigtige SMV'er" (f.eks. SMV'er med et stort innovationspotentiale)
- om instrumentet både dækkede bredt geografisk og fokuserede på topkvalitet
- om Kommissionens udvælgelsesproces var udformet, så de bedste projekter blev finansieret
- om Kommissionen ydede effektiv støtte til støttemodtagerne
- om Kommissionen i tilstrækkelig grad overvågede og fulgte op på instrumentet med henblik på at foretage forbedringer.

24 Vores revision havde derfor fokus på SMV-instrumentets udformning, forvaltning og output samt dets videreudvikling i retning mod EIC, herunder i EIC-pilotprojektet. Revisionen omfattede tilskud tildelt i perioden fra januar 2014 til maj 2019.

¹⁴ De tidligere var en særberetning om garantier (SB nr. 20/2017 om SMV-garantifaciliteten) og en særberetning om venturekapital (SB nr. 17/2019).

25 Vi indhentede bevis fra en række forskellige kilder:

- o en skrivebords gennemgang af dokumenter
- o en analytisk datagennemgang
- o rundspørger henvendt til støttemodtagere, afviste ansøgere, der havde fået et kvalitetsmærke (Seal of Excellence), fjernevaluators og nationale innovationsstyrelser
- o informationsbesøg i Bulgarien, Danmark, Frankrig, Rumænien, Slovenien, Spanien og Det Forenede Kongerige
- o interview med Kommissionens generaldirektater, EASME, Den Europæiske Investeringsbank (EIB), Den Europæiske Investeringsfond (EIF) og andre relevante interessenter.

26 Se yderligere oplysninger om vores revisionsmetode og beviskilder i [bilag I](#).

Bemærkninger

Målretning mod de rette støttemodtagere

27 Ifølge Horisont 2020-forordningen¹⁵ er SMV-instrumentet rettet mod innovative SMV'er med store ambitioner om at udvikle sig, vokse og gøre sig gældende på internationalt plan.

SMV-instrumentets mål og målgruppe har ændret sig under dets gennemførelse

28 SMV-instrumentets interessenter har i interview og svar på vores rundspørger påpeget, at man med fordel kunne have defineret instrumentets mål og målsætninger mere præcist ved oprettelsen.

29 Den manglende klarhed - især med hensyn til, hvilken type virksomheder SMV-instrumentet var rettet mod - blev også fremhævet i 2014-rapporten fra den rådgivende ekspertgruppe vedrørende SMV'er¹⁶. Ifølge denne ekspertgruppe ville yderligere ressourcer og en mere dybtgående analyse af den tiltænkte målgruppe have givet Kommissionen større sikkerhed for, at man tiltrak den rette type ansøgere.

30 Under gennemførelsen blev målene ændret flere gange i de successive arbejdsprogrammer. De to første arbejdsprogrammer (2014-2015 og 2016-2017) fokuserede på innovation af enhver art, som skabte øget virksomhedsvækst og var ny på markedet. Arbejdsprogrammerne for EIC-pilotprojektet (2018-2020) og det styrkede EIC-pilotprojekt (2019-2020) flyttede fokus over på "markedsskabende" innovation. Til sammenligning har SBIR-programmet kun ændret sig minimalt, efter at det blev forlænget i 2011¹⁷.

31 De hyppige ændringer, der er foretaget i SMV-instrumentets korte løbetid, har hos centrale aktører - f.eks. de nationale kontaktpunkter), Enterprise Europe Network (EEN) og ansøgerne - skabt forvirring med hensyn til, hvad der skal støttes.

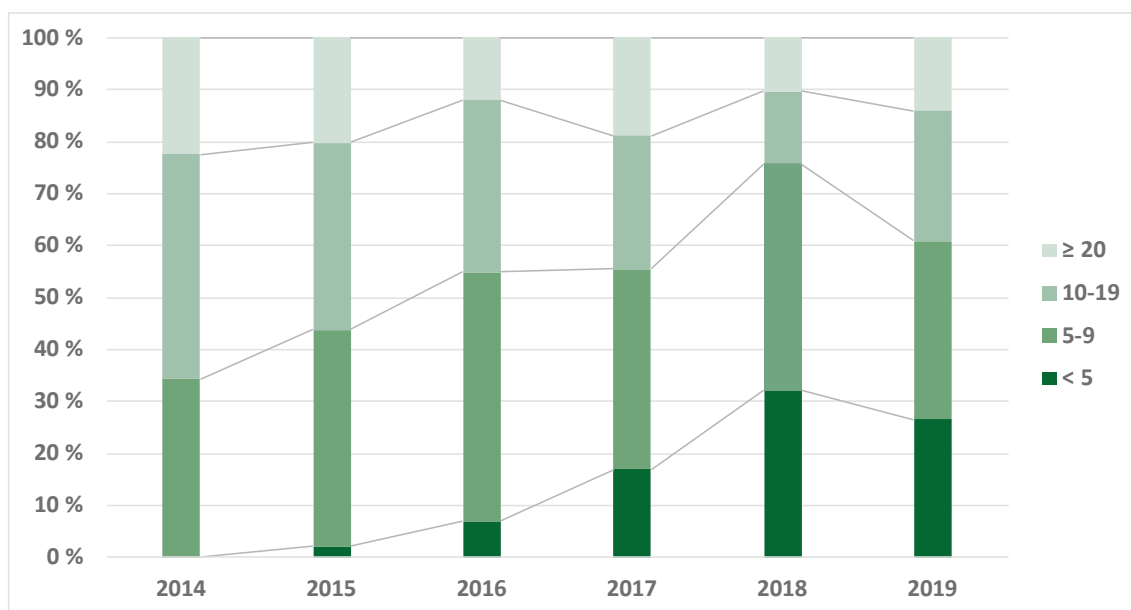
¹⁵ Forordning (EU) nr. 1291/2013 om oprettelse af Horisont 2020.

¹⁶ Årsrapport for 2014 fra den rådgivende ekspertgruppe vedrørende innovation i SMV'er.

¹⁷ <https://sbir.nih.gov/reauthorization#eligibilityDiv>

32 Under gennemførelsen af SMV-instrumentet er typen af støttede virksomheder ændret fra modne virksomheder, der har deltaget i tidligere forskningsrammeprogrammer, til innovative og især unge virksomheder uden tidligere erfaring med forskningsrammeprogrammer. Da bottom-up-tilgangen og præsentationen under EIC-pilotprojektet blev indført i 2018, fremskyndede det skiftet i retning af yngre SMV'er (jf. [figur 2](#)).

Figur 2 - SMV'er finansieret under fase 2 - aldersprofil pr. indkaldelsesår

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

33 Den nuværende aldersprofil for støttede SMV'er svarer til den, der blev konstateret i Nesta-undersøgelsen¹⁸ vedrørende faktorerne bag virksomheders vækst og forskelle i jobskabelse. Det betyder, at den nuværende portefølje af støttemodtagere med større sandsynlighed kan skabe vækst og job.

34 Bottom-up-tilgangen har løst det problem i den tidligere ordning, som bestod i, at virksomheder valgte det "emne", de skulle søge støtte under, på grundlag af de forskellige succesrater. Den har også forenklet de administrative procedurer i forbindelse med indkaldelserne. En alternativ tilgang kan være hensigtsmæssig, når der er behov for at øremærke midler til bestemte områder, der anses for at være EU-prioriteter.

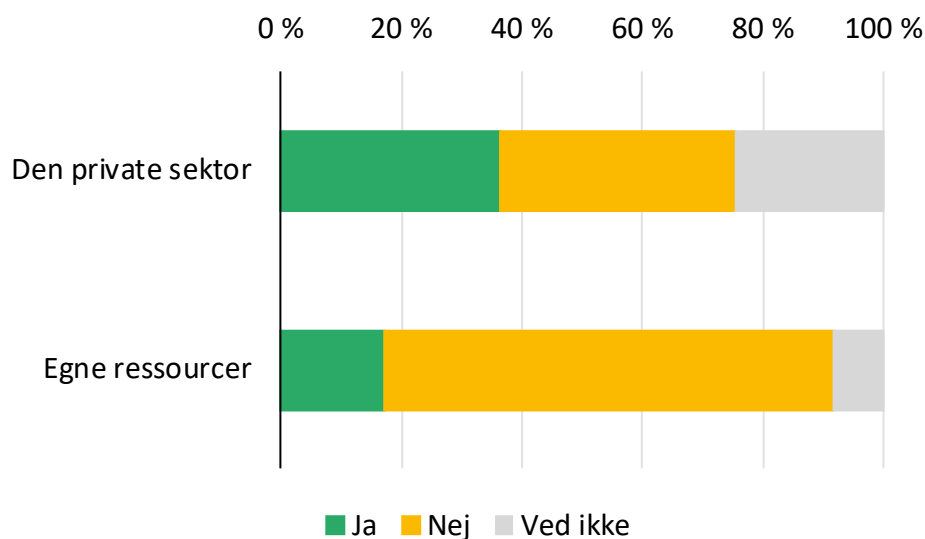
¹⁸ Nesta-arbejdsdokument nr. 11/02, "A look at business growth and contraction in Europe".

Sen indførelse af begrebet ikkebankacceptable projekter

35 Formålet med SMV-instrumentet er at "udfylde finansieringshullet i forbindelse med tidlig højrisikoforskning og -innovation"¹⁹. De efterfølgende arbejdsprogrammer har imidlertid ikke præciseret, hvordan støtten skal målrettes SMV'er, som har svært ved at opnå finansiering fra andre kilder, og begrebet ikkebankacceptable projekter blev først indført med det styrkede EIC-pilotprojekt i 2019.

36 Ifølge forskellige interviewede interessenter er der en risiko for, at SMV-instrumentet fortrænger private investeringer. Det blev bekræftet af resultaterne fra vores rundspørge henvendt til støttemodtagere. 36 % af fase 2-respondenterne mente, at deres projekter kunne have opnået støtte fra den private sektor, og 17 % svarede, at de kunne have brugt deres firmas egne ressourcer til at finansiere innovation. Også panelmedlemmer bekræftede i interview, at denne risiko findes (jf. [figur 3](#)).

Figur 3 - Alternative kilder til privat finansiering for fase 2-virksomheder

Kilde: Revisionsrettens rundspørge henvendt til støttemodtagere.

¹⁹ Forordning (EU) nr. 1291/2013 om oprettelse af Horisont 2020.

37 Interessenterne fremhævede imidlertid den efterfølgende crowding-in-effekt, som EU-tilskuddet skaber, og som hjælper støttemodtagere med senere at tiltrække de yderligere midler, de har brug for til at videreføre deres innovationsprojekter og opskalere.

38 Det er komplekst at vurdere, om et projekt er bankacceptabelt eller ej, da svaret afhænger af adskillige variabler, f.eks. finansieringsbehovet, timingen og prisen. På grund af denne kompleksitet mente de fleste af de interviewede, at det bør defineres, hvad det vil sige, om et projekt er bankacceptabelt eller ej, og hvordan det skal måles.

39 Før 2019 blev der i SMV-instrumentets udvælgelsesproces ikke taget hensyn til, om projekter var bankacceptable eller ej. Faktisk gav instrumentet tilskud til nogle SMV'er, som kunne have opnået markedsfinansiering. Indførelsen af begrebet ikkebankacceptable projekter kræver klare bestemmelser med hensyn til, hvordan det kan påvises, om projekter er bankacceptable eller ej, især fordi EU-blåstemplingen i form af SMV-instrumentet og selve støtten tiltrækker yderligere finansielle ressourcer til støttemodtageres innovationsprojekter.

Geografisk dækning

Deltagelsen varierer fra land til land - delvis på grund af faktorer uden for Kommissionens kontrol

40 Den primære faktor med betydning for deltagelse i SMV-instrumentet og vellykkede projekter er topkvalitet. I lyset af de uensartede innovationsniveauer i medlemsstaterne er en ulige fordeling af midlerne derfor forventelig. Men samtidig forsøger EU gennem Horisont 2020 at sikre, at fordelene ved en innovationsbaseret økonomi er bredt fordelt og så store som muligt²⁰.

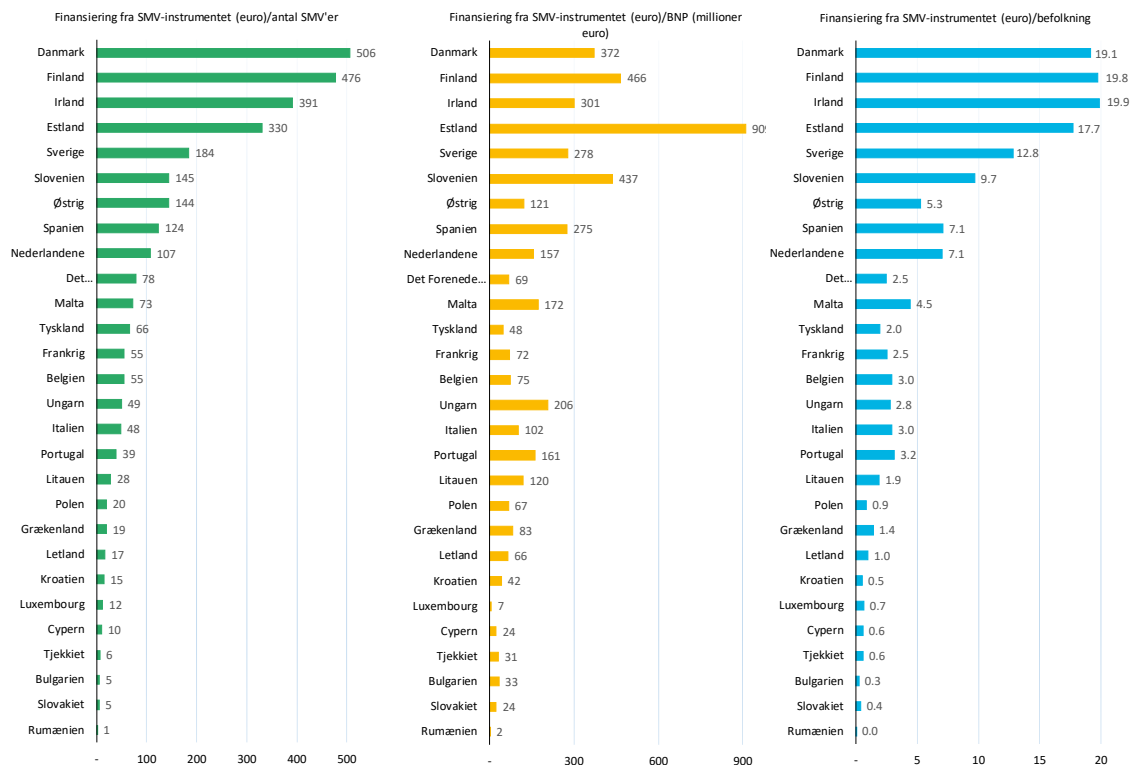
²⁰ Betragtning 14 til Rådets afgørelse 2013/743.

41 Graferne og kortene nedenfor (*figur 4*, *billede 1* og *billede 2*) viser landestatistikker vedrørende antallet af indsendte ansøgninger og modtaget finansiering i forhold til antal SMV'er, BNP og befolkning. I *bilag II* vises fordelingen af SMV-instrumentets finansiering på medlemsstaterne i absolutte og relative tal samt antallet af godkendte projekter, antallet af forslag og succesraterne for de enkelte medlemsstater.

42 Traditionelt har analyser af Horisont 2020-gennemførelsen opereret med to forskellige grupper af medlemsstater: EU-15 og EU-13²¹. Med hensyn til SMV-instrumentet forklarer denne sondring ikke forskellen i modtaget finansiering (jf. første kolonne i *figur 4*).

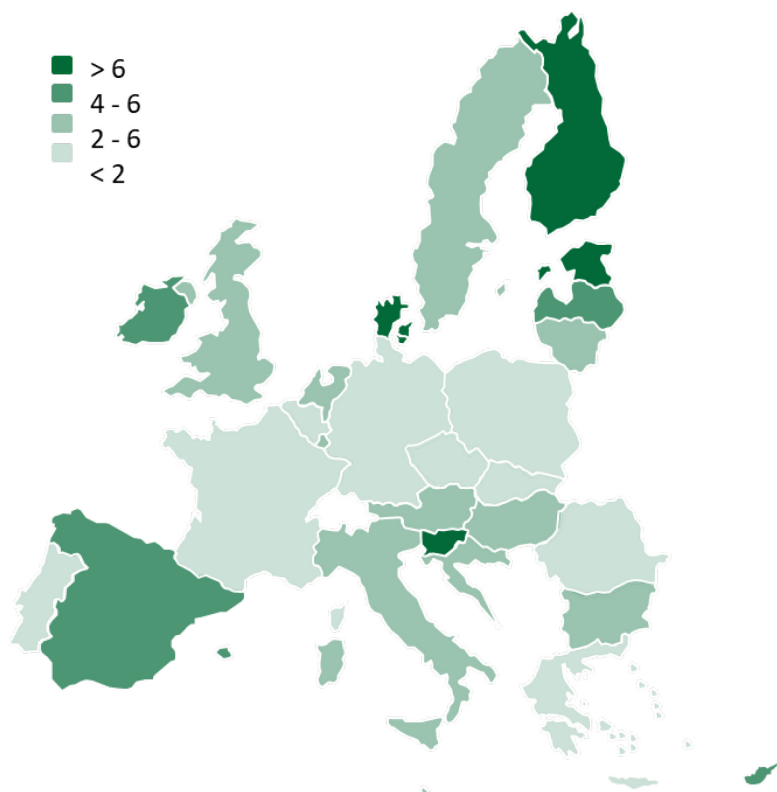
²¹ EU-13 er medlemsstaterne Bulgarien, Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Estland, Ungarn, Letland, Litauen, Malta, Polen, Rumænien, Slovakiet og Slovenien, mens EU-15 er de 15 øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union.

Figur 4 - Modtaget finansiering fra SMV-instrumentet i forhold til antal SMV'er, BNP og befolkning

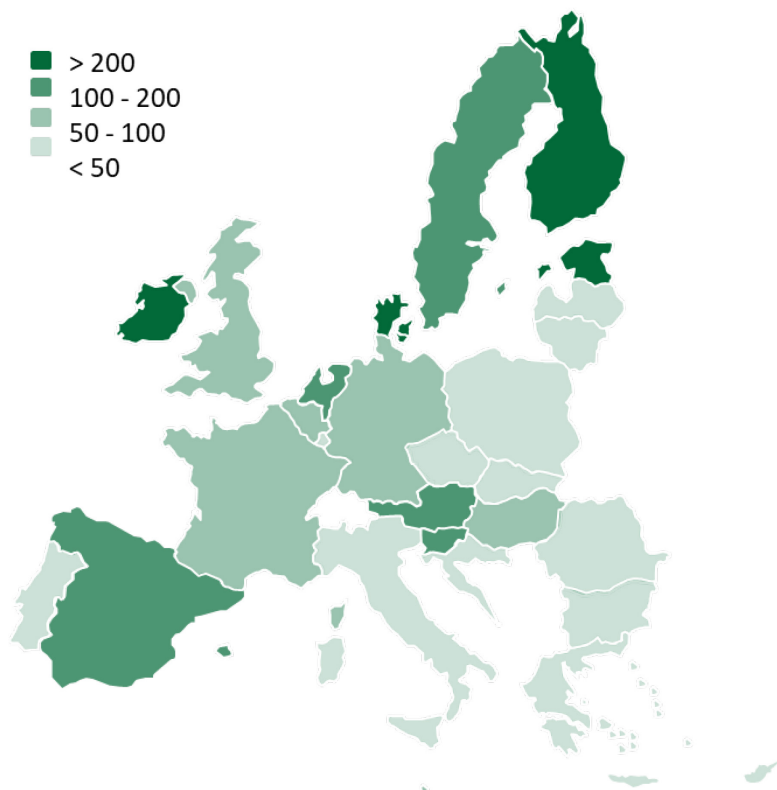
Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

Billede 1 - Antal indsendte projektforslag pr. tusind SMV'er

Kilde: Revisionsretten.

Billede 2 - Finansiering fra SMV-instrumentet pr. SMV (euro/SMV)

Kilde: Revisionsretten.

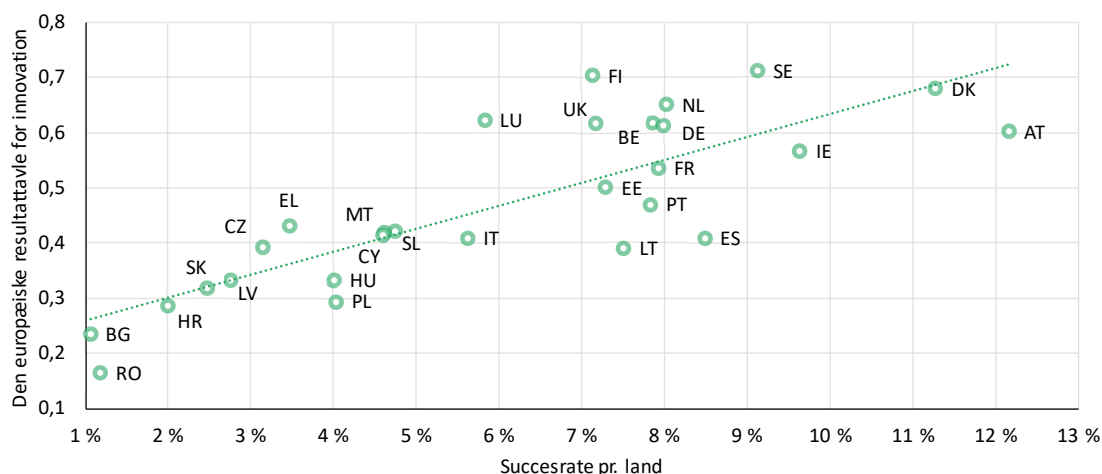
43 Deltagelsen i SMV-instrumentet og succesraten for projekter afhænger af flere faktorer:

- 1) innovationsøkosystemet og antallet af SMV'er i de enkelte lande
- 2) eksistensen af en national strategi for SMV-instrumentet
- 3) indsatsen for at fremme SMV-instrumentet
- 4) støtten fra de nationale kontaktpunkter og EEN.

44 Nogle af disse faktorer er uden for Kommissionens kontrol, mens andre - bl.a. markedsføring og fremme af instrumentet samt den støtte, der ydes af de nationale kontaktpunkter - ligger inden for Kommissionens indflydelsesområde.

45 Forskellene mellem landenes succesrater skyldes delvis eksisterende forskelle i graden af innovation. I *figur 5* ses en klar sammenhæng mellem succesraterne under SMV-instrumentet og "Summary Innovation Index" i den europæiske resultattavle for innovation²².

Figur 5 - Sammenhæng mellem succesraterne under SMV-instrumentet og den europæiske resultattavle for innovation 2019

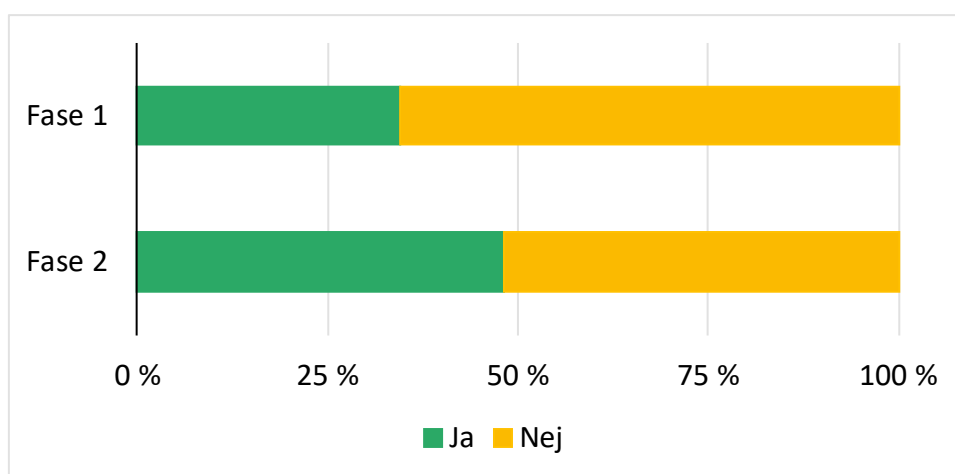
Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

²² https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_da

46 Et fælles træk ved deltagerlande med en høj deltagelse i og en høj succesrate under instrumentet er eksistensen af en aktiv national innovationsstyrelse, der fungerer som mellemed til de innovative SMV'er. Omvendt er der ingen national innovationsstyrelse i de tre medlemsstater, der har den laveste deltagelse (i forhold til antallet af SMV'er) og de laveste succesrater.

47 I vores rundspørge henvendt til de nationale innovationsstyrelser spurgte vi, om de havde nationale programmer, der hjalp SMV'er til at søge om støtte fra SMV-instrumentet. Lige under halvdelen af de nationale innovationsstyrelser bekræftede, at de havde nationale programmer, der hjalp SMV'er til at ansøge under fase 2, mens 35 % havde sådanne programmer vedrørende fase 1 (jf. [figur 6](#)). De interviewede bemærkede, at nogle nationale styrelser siden oprettelsen af SMV-instrumentet havde nedskaleret lignende programmer og i stedet rustet deres virksomheder til at søge støtte fra SMV-instrumentet.

Figur 6 - Findes der i jeres land nationale programmer, der hjælper SMV'er til at ansøge under fase 1 og/eller 2?

Kilde: Revisionsrettens rundspørge henvendt til de nationale innovationsstyrelser.

48 Spanien er et godt eksempel på en medlemsstat med en national strategi, som støtter innovative virksomheder, der kunne være berettiget til støtte fra SMV-instrumentet. De spanske myndigheder har etableret et system til markedsføring af SMV-instrumentet, hvor de aktivt søger efter højinnovative virksomheder og hjælper dem til at søge om støtte fra instrumentet. Spanien er den største modtager af støtte fra SMV-instrumentet, idet det modtager omkring 20 % af det samlede budget og har det højeste antal ansøger-SMV'er. Selv om landet kun er moderat innovativt ifølge den europæiske resultattavle for innovation, har det en af de højeste succesrater. Irland og Danmark fremmer også instrumentet aktivt og rustet deres SMV'er til deltagelse.

49 I de besøgte medlemsstater, hvor deltagelsen i SMV-instrumentet var lav (med hensyn til tildelt støtte og succesrate), var kendskabet til SMV-instrumentet begrænset. På nationalt niveau blev der kun i meget begrænset omfang ydet specifik støtte eller gennemført tiltag for at fremme instrumentet eller vejlede virksomheder om det. Endvidere har lave succesrater afholdt andre virksomheder fra at sende ansøgninger til SMV-instrumentet. Desuden har eksisterende alternative nationale programmer med højere succesrater gjort SMV-instrumentet mindre attraktivt for virksomheder og mellemlid såsom konsulenter.

Ringe kendskab som følge af manglen på en målrettet markedsførings- og kommunikationsstrategi i Kommissionen

50 Med en markedsbaseret tilgang yder SMV-instrumentet under forskningsrammeprogrammerne en ny form for støtte, der primært er rettet mod individuelle SMV'er med højinnovative projekter.

51 De traditionelle typer ansøgere under Horisont 2020 (universiteter, store virksomheder og forskningscentre) kender dette programs finansieringsmuligheder. Disse organisationer har erfaring med både Horisont 2020 og tidligere forskningsrammeprogrammer, og de har i mange tilfælde personale, der specifikt arbejder med ansøgninger og projekter. Den type firmaer, som SMV-instrumentet er rettet mod, har generelt ikke deltaget i tidligere forskningsrammeprogrammer, og de har muligvis ikke engang regnet med offentlige midler i deres finansstrategi.

52 Vi undersøgte, om SMV-instrumentet var blevet fremmet, gennemført og overvåget med henblik på at sikre SMV'er let adgang til det, som fastsat i Rådets afgørelse 743/2013. Vi undersøgte også, i hvilket omfang der blev anvendt markedsføringsmetoder til at gøre de rette virksomheder opmærksom på denne støttemulighed, og om passende kommunikationskanaler blev identificeret og anvendt til at nå dem.

53 Kommissionen og EASME havde et begrænset budget til lancering af kommunikationsaktiviteter og afholdelse af diverse arrangementer for at samle potentielle støttemodtagere under SMV-instrumentet, hovedsagelig informationsdage om Horisont 2020. Rapporter offentliggjort af den rådgivende ekspertgruppe vedrørende SMV'er fremhævede manglen på en markedsføringsstrategi for SMV-instrumentet samt behovet for at finde frem til de rette "kunder" og tilpasse kommunikationskanaler og -værktøjer hensigtsmæssigt. I evalueringen af SMV-instrumentet²³ blev dette set som en mulig forklaring på den varierende gennemslagskraft i de 28 EU-lande, og behovet for at revurdere kommunikations- og markedsføringsstrategien blev fremhævet.

54 Trods indsatsen for at nå ud til potentielle støttemodtagere havde Kommissionen ikke en struktureret markedsførings- og kommunikationsstrategi. Den anvendte ikke en tilstrækkelig målrettet tilgang til at øge innovative SMV'ers kendskab til støttemulighederne under SMV-instrumentet.

55 Med hensyn til at sikre en ensartet gennemførelse af SMV-instrumentet er Kommissionen i høj grad afhængig af den markedsføring, som de nationale kontaktpunkter og EEN udfører på nationalt plan. Den anser de nationale kontaktpunkter for at være den primære struktur til at yde praktisk information og støtte til potentielle deltagere. Da SMV'er har mindre kendskab til Horisont 2020 end andre deltagere i forskningsrammeprogrammet (jf. punkt **51**), spiller de nationale kontaktpunkter en særlig vigtig rolle for SMV'er. De nationale kontaktpunkter udpeges og finansieres af de nationale myndigheder. De har ansvaret for at sikre, at det nye program bliver kendt og let tilgængeligt for alle potentielle ansøgere²⁴. Men som påpeget i Revisionsrettens særberetning nr. 28/2018²⁵ varierer de nationale kontaktpunkters støtte fra medlemsstat til medlemsstat. I nogle medlemsstater arbejder de nationale kontaktpunkter på fuld tid i denne rolle, mens de i andre medlemsstater skal varetage kontaktpunktsopgaverne parallelt med andre arbejdsopgaver.

²³ "Evaluation of the SME instrument and the activities under Horizon 2020 Work Programme Innovation in SMEs", februar 2017.

²⁴ http://ec.europa.eu/research/participants/data/support/ncp/h2020-standards-principles_en.pdf.

²⁵ Særberetning nr. 28/2018: "De fleste af de forenklingsforanstaltninger, der blev indført i Horisont 2020, har gjort livet lettere for støttemodtagerne, men der er stadig mulighed for forbedringer".

56 Den støtte, som de nationale kontaktpunkter yder, varierer fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket påvirker deltagelsen og succesraterne. Kun i to af de seks besøgte medlemsstater arbejdede de nationale kontaktpunkter på fuld tid i denne rolle. I to medlemsstater afholdt de nationale kontaktpunkter workshops om forslagsskrivning og forhåndskontrollerede ansøgninger. I én medlemsstat blev der afholdt prøvepræsentationer for et panel. I andre medlemsstater var indsatsen minimal, ud over afholdelse af informationsdage om Horisont 2020.

57 De nationale kontaktpunkter og EEN oplyste, at SMV-instrumentet primært var blevet markedsført på nationalt plan med begrænset støtte fra Europa-Kommissionen, fordi programmet ikke giver de nationale kontaktpunkter et specifikt budget til formidlingsaktiviteter.

58 Access4SMEs er et koordinerings- og støttetiltag under Horisont 2020, som har til formål at fremme tværnationalt samarbejde mellem nationale kontaktpunkter for SMV'er og adgang til risikovillig kapital og at forbedre deres kompetencer og redskaber for at højne kvaliteten af deres støtte²⁶. De interviewede oplyste, at Access4SMEs har været den primære kilde til information om SMV-instrumentet for de nationale kontaktpunkter, EEN og støttemodtagerne. Dette netværk blev imidlertid først oprettet i september 2016 - næsten tre år efter lanceringen af instrumentet - og var således ikke til rådighed, da der var mest brug for dets tjenester.

Udvælgelse af projekter

59 En effektiv udvælgelsesprocedure er afgørende for at sikre, at de bedste ansøgninger bliver godkendt til finansiering. Der bør derfor være tilstrækkelige ressourcer til udvælgelsesproceduren, og der bør udpeges den rette type eksperter til hver fase i evalueringen.

60 SMV-instrumentet har en kontinuerlig åben indkaldelse af forslag med fire skæringsdatoer for hver fase pr. år. Evalueringen foretages af fire uafhængige fjerneevaluatorer pr. forslag. Siden 2018 har udvælgelsesproceduren vedrørende fase 2-tilskud omfattet en præsentation af projekterne for et panel, og ved dette andet trin i evalueringen deltager der seks eksperter, hovedsagelig investorer.

²⁶ http://www.access4smes.eu/project/#_goal

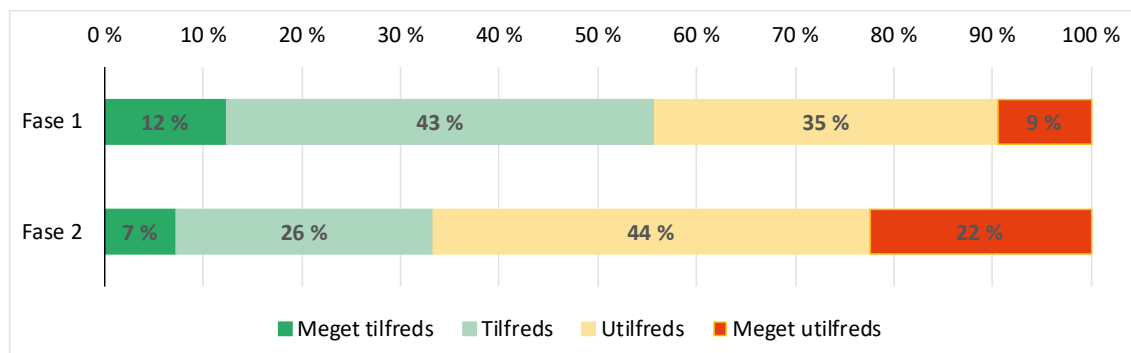
Der er begrænsede ressourcer til evaluering, og proceduren for fjernevaluering er overbelastet pga. det store antal forslag

61 EASME modtager og behandler et meget stort antal forslag ved de fire årlige skæringsdatoer for hver af de to faser. Ved den sidste skæringsdato i 2018 blev der modtaget mere end 1 800 ansøgninger til fase 2 og 2 200 til fase 1.

62 Det er en udfordring for evalueringsprocessen, at der er begrænsede ressourcer og et stort antal forslag. Evaluatorene har kun 1,6 timer i fase 1 og 2,4 timer i fase 2 til at færdiggøre evalueringen og den tilhørende dokumentation, selv om ansøgningerne er lange (10 sider plus bilag i fase 1 og 30 sider plus bilag i fase 2).

63 I vores rundspørge svarede kun 34 % af fase 2-evaluatorene, at de 2,4 timer, som Kommissionen gav dem til at evaluere forslagene, var tilstrækkelige. Der var i gennemsnit brug for 5,1 time. Med hensyn til fase 1 var 56 % af respondenterne tilfredse. Resten havde brug for 3 timer i stedet for de 1,6 timer, som Kommissionen gav (jf. [figur 7](#)).

Figur 7 - Evaluatorenes tilfredshed med det tildelte antal timer til at evaluere forslag

Kilde: Revisionsrettens rundspørge henvendt til evaluatorene.

64 De evaluatorene, som besvarede vores rundspørge, var for det meste tilfredse med den vejledning og oplæring, de havde fået, men ville gerne have feedback på deres evalueringer og statistikker over resultater, så de kunne benchmarke og forbedre deres indsats. De udtrykte bekymring for oplæringen af nye evaluatorene og den deraf følgende variation i pointgivningen. Statistikker fra EASME bekræfter denne variation, og ifølge Horisont 2020-reglerne skal 25 % af evaluatorene være nystartede.

Præsentationen for et panel forbedrer udvælgelsesproceduren meget, samtidig med at den tidsmæssige målsætning for tildelingen overholdes

65 Indførelsen af projektpræsentationen for et panel i 2018 var en positiv ændring, fordi den kompenserer for de svagheder, der nødvendigvis er forbundet med fjernevaluering, og giver mulighed for at undersøge projektets gennemførlighed og teamets potentiale til at implementere det. Der er dog fortsat elementer, som ikke er optimale.

66 Panelmedlemmerne vurderer 20 projektpræsentationer i løbet af en evalueringsuge, og de forventes at have læst de dokumenter, som ansøgerne har indsendt. Men de panelmedlemmer, som vi interviewede, gav udtryk for, at de ikke fik dokumenterne tidligt nok til at kunne gennemgå de potentielt 1 600 siders ansøgningsinformation.

67 De anførte desuden, at de burde have adgang til bemærkningerne fra fjerneevaluatorernes rapporter. Derved ville nyttig viden blive bevaret, og det ville forbedre effektiviteten i betragtning af den begrænsede tid, der er til rådighed til forberedelse og til drøftelse af projektpræsentationerne. Ligeledes mente evaluatorerne, at kvaliteten af deres evalueringer ville blive bedre, hvis de fik adgang til panelmedlemmernes bemærkninger om de forslag, de havde evalueret.

68 Der foretages p.t. ingen systematisk due diligence-undersøgelse af ansøgninger, som når frem til præsentationsfasen. Panelmedlemmerne gav udtryk for, at der er behov for en "light-version" af due diligence-processen til at efterprøve nøjagtigheden af ansøgernes oplysninger om patenter, firmaprofil og teamsammensætning.

69 Kommissionen fastsatte som målsætning, at der fra skæringsdatoen til underskrivelsen af tilskudsaftalen højst måtte gå tre måneder i fase 1 og seks måneder i fase 2. Den tid, der faktisk går før underskrivelsen af tilskudsaftalen, er blevet kortere siden programmets start, og trods indførelsen af projektpræsentationen i 2018 underskrev EASME det år 90 % af tilskudsafalterne inden for den tidsmæssige målsætning.

Nogle IT-værktøjer udgør risici vedrørende evalueringsprocessen

70 Ansøgerne indsender deres forslag online via det elektroniske system til indsendelse af forslag på Horisont 2020-deltagerportalen.

71 Til at arrangere projektpræsentationer og sammensætte paneler med de rette kompetencer anvender EASME et regneark, men dette er en sårbar metode, hvor sammenbrud kan medføre forsinkelser og bringe en evaluering i fare.

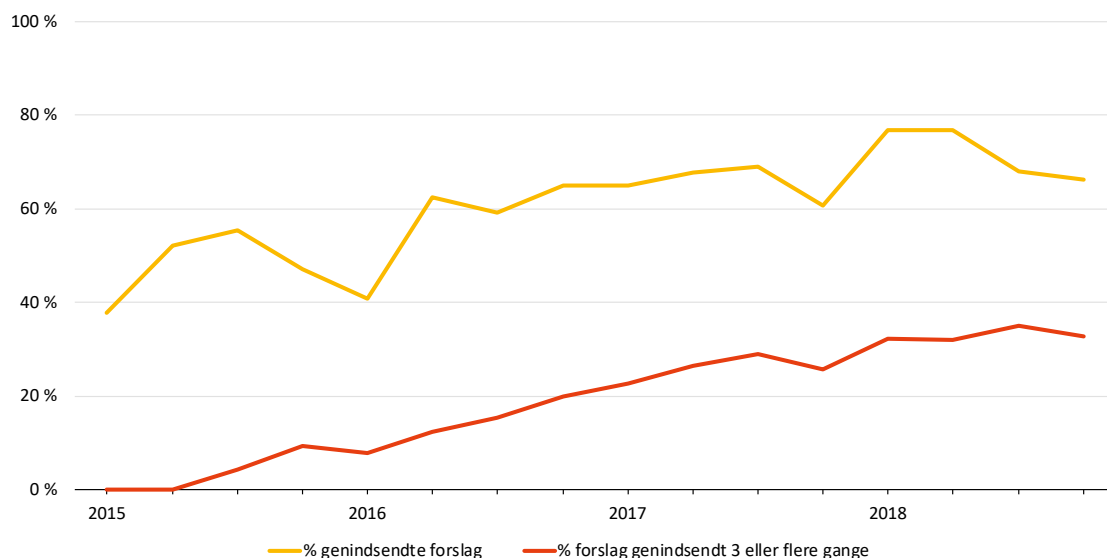
72 Da der ikke findes specifikke IT-værktøjer til at godtgøre ansøgerne for deres deltagelse i præsentationen, registreres de som evaluatore i det interne ekspertstyringssystem (EMI). Der er derfor en risiko for, at de utilsigtet kan blive kontaktet og anmodet om at evaluere forslag.

73 Endvidere blev der i forbindelse med det styrkede EIC-pilotprojekt foretaget ændringer af udvælgelsesprocessen i september 2019 (krav til deltagerne om finansielle oplysninger og information om teknologisk modenhedsniveau), men disse ændringer kræver supplerende løsninger, der endnu ikke er udviklet.

Genindsendelser af forslag belaster evalueringsressourcerne

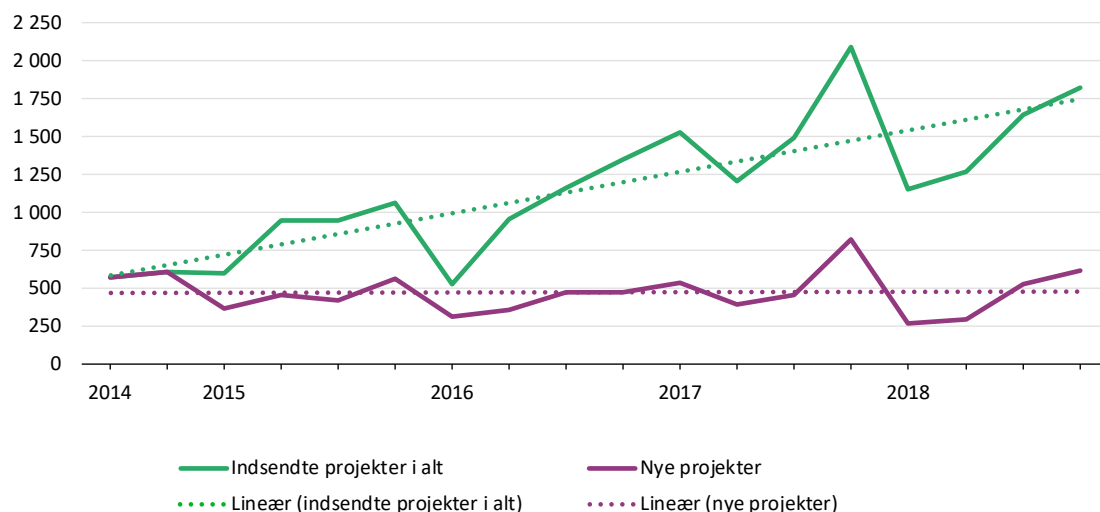
74 Der er ingen grænse for, hvor mange gange en afvist ansøgning kan genindsendes til SMV-instrumentet. Ved evalueringen behandles et genindsendt forslag på samme måde som et førstegangsforslag uden videreførelse af information fra tidligere evalueringer.

75 Ansøgerens ekstraomkostninger ved at genindsende et uændret forslag er minimale. Antallet af genindsendte ansøgninger er steget støt og udgør nu en betydelig del af det samlede antal indsendte ansøgninger. Ved den sidste skæringsdato for fase 2 i 2018 (jf. [figur 8](#)) var 66 % af ansøgningerne genindsendelser, og halvdelen af disse var genindsendt for mindst tredje gang.

Figur 8 - Andelen af genindsendelser i fase 2

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen frem til udgangen af 2018.

76 Stigningen i antallet af ansøgninger over tid skyldes udelukkende genindsendelserne. Antallet af ansøgninger vedrørende nye projekter til fase 2 har ligget stabilt på 500 ansøgninger ved hver skæringsdato (jf. [figur 9](#)).

Figur 9 - Fase 2-projekter: nye i forhold til det samlede antal

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

77 Genindsendelser lægger en stor og voksende belastning på evalueringsressourcerne. I perioden 2015-2018 udgjorde omkostningerne til evaluering af forslag, der var genindsendt for mindst tredje gang - udelukkende i form af honorarer til fjernevaluatorer - mere end 4,3 millioner euro (alene i 2018 over 1,8 millioner euro).

78 Midtvejsevalueringen af Horisont 2020 indikerede, at overtegning afholdt ansøgere fra at deltage, forringede kvaliteten af evalueringerne, belastede ressourcerne og betød, at en række forslag af høj kvalitet ikke blev finansieret.

79 Den gennemsnitlige succesrate for genindsendte forslag til SMV-instrumentet er 4,7 % i fase 2 og 8,6 % i fase 1. Men hvis vi beregner succesraten pr. projektforslag i stedet for pr. indsendelse, bliver ca. 11,5 % af forslagene i fase 2 og 16,6 % af forslagene i fase 1 i sidste ende godtaget.

Effektiviteten af støtten i SMV-instrumentets forskellige faser

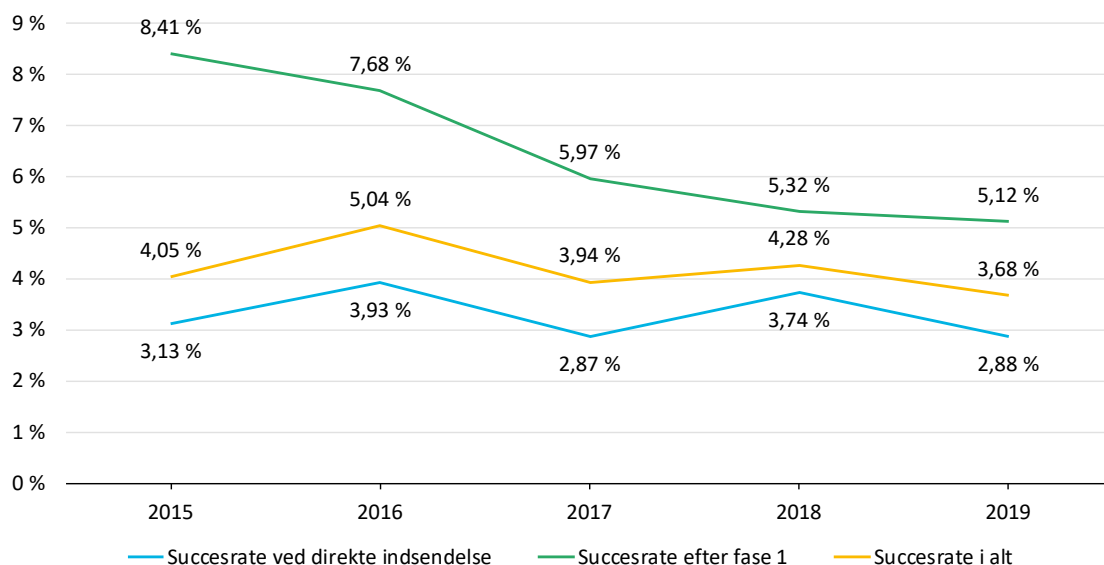
80 Støtten fra SMV-instrumentet bør være rettidig og relevant og opfylde innovative SMV'ers behov.

Fase 1 yder nyttig støtte til SMV'er, men der er i forvejen tilsvarende ordninger i nogle medlemsstater

81 Ifølge nogle af de interviewede interessenter er fase 1 og 2 reelt blevet til to forskellige programmer. Fase 1 bistår virksomheder, der ikke har erfaring med offentlig støtte, f.eks. små IT-firmaer eller nystartede virksomheder. Fase 2 er mere kompleks, så den type virksomheder, der ansøger under fase 1, finder det vanskeligt at ansøge under fase 2.

82 Forskellen i succesraterne mellem de virksomheder, der gennemgår fase 1, før de ansøger under fase 2, og virksomheder, der ansøger direkte under fase 2, er blevet mindre under gennemførelsen af SMV-instrumentet. Succesraten i fase 2 er dog stadig 50 % højere for virksomheder, der gennemgår fase 1, end for virksomheder, der ansøger direkte under fase 2 (jf. [figur 10](#)).

Figur 10 - Sammenligning af succesrater for SMV'er, der ansøger direkte under fase 2, og SMV'er, der har ansøgt under fase 1 før fase 2

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra EASME.

83 Fase 2-støttemodtagere, som havde gennemgået fase 1, svarede, at de var blevet godt forberedt i den første fase, hvilket hjalp dem til at forbedre projektet.

84 Interviewede interessenter i nogle medlemsstater mente, at fase 1-projekter ofte lige så godt kunne implementeres på nationalt plan, om end dette ville være en udfordring i nogle medlemsstater.

85 I vores rundspørge henvendt til de nationale innovationsstyrelser angav 48 % af respondenterne, at der i deres medlemsstat var nationale programmer, som svarede til fase 1. På spørgsmålet om de største styrker ved fase 1 i SMV-instrumentets fase 1 sammenlignet med de nationale programmer angav de nationale innovationsstyrelser den hurtige og gennemsikkelige udvælgelsesprocedure, den troværdighed, som EU-blåstemplingen giver, samt adgangen til coaching- og virksomhedsaccelerationstjenester. Desuden roste de den kritiske masse af innovative virksomheder, som var blevet etableret ved hjælp af SMV-instrumentets fase 1, og som havde tiltrukket en lang række innovative virksomheder til EU-programmet.

86 Adspurgt om deres holdning til at videreføre fase 1 under de nye forskningsrammeprogram svarede 86 % af respondenterne, at fase 1 burde bevares (jf. [tekstboks 1](#) for eksempler på de nationale innovationsstyrelses tilkendegivelser om, hvorvidt fase 1-finansieringen burde fortsætte). De, der ville bevare fase 1, angav, at virksomhedsaccelerations- og coachingtjenesterne havde givet virksomhederne større

muligheder for at håndtere innovationsaktiviteter på en professionel måde, så de kunne opskalere og vokse. De gav udtryk for, at EU's måde at indkalde forslag på tilskyndede SMV'er til at øge deres ambitionsniveau allerede i de tidlige udviklingsfaser, og at der på nationalt plan ikke var noget, der matchede den enkle og hurtige evalueringsproces. De nationale innovationsstyrelser, der ikke ønskede, at fase 1 skulle fortsætte (14 %), bemærkede, at den ikke tilførte merværdi ud over de nationale/regionale instrumenter, og at der ikke var nogen væsentlig forbindelse mellem fase 1 og 2.

Tekstboks 1

Nationale innovationsstyrelses holdninger til fase 1

- "Fase 1 har været en god indgang til Horisont 2020 for SMV'er uden erfaring med europæiske eller internationale forsknings- og innovationsprogrammer. EEN's mentor- og coachingaktiviteter for SMV-instrumentets støttemodtagere har givet disse virksomheder større muligheder for at håndtere innovationsaktiviteter på en professionel måde, så de kan opskalere og vokse."
- "Fase 1 har gjort det muligt for SMV'er at gå et skridt videre. SMV'er mangler ofte selv viden og ressourcer til at foretage fyldestgørende undersøgelser af intellektuel ejendomsret, markedet og konkurrenterne osv. Efter afslutningen af fase 1-projektet er de desuden godt rustet til at ansøge om ikke blot fase 2-finansiering, men også finansiering/kapital fra andre kilder. EU-tilskuddet er samtidig en slags tillids- og kvalitetsmærke."
- "Fase 1 er værdifuld, men giver ikke det største udbytte. Det er snarere vigtigt, at medlemsstaterne/de associerede lande også selv investerer, så små interventioner som dette kan overlades til nationale/regionale instanser. Det er dog ikke alle medlemsstater, der på nuværende tidspunkt er rustet til at yde denne form for støtte."
- "Fase 1 tilfører ingen merværdi; enhver medlemsstat kan etablere et lignende program."

Fase 1 pålægger SMV-instrumentet en uforholdsmæssig stor administrationsbyrde

87 Siden lanceringen af SMV-instrumentet er der indgået 3 978 fase 1-tilskudsftaler. Processen fra start til slut kræver en stor administrativ indsats vedrørende evaluering, forberedelse af tilskud, underskrivning af tilskudsftaler og coachingtjenester. Der er fire projektansvarlige, som tager sig af ca. 1 000 projekter hvert år. Derfor begrænses projektovervågningen til en administrativ kontrol, hvor kvaliteten af gennemførlighedsundersøgelsen ikke vurderes.

88 I [tabel 1](#) sammenlignes omkostningerne til fjernevaluering i de to faser med de samlede tildelte beløb. Det fremgår, at der er stor forskel på omkostningerne i de to faser, idet de relative evalueringsomkostninger er ti gange højere (pr. tildelt euro) i fase 1 end i fase 2. Benchmarket for evalueringsomkostninger i den private venturekapitalsektor er 3 %.

Tabel 1 - Omkostninger til fjernevalueringer

	FASE 1	FASE 2
Antal evaluerede forslag	39 419	20 957
Antal evaluerede forslag pr. dag og evaluator	5	3
Omkostninger til fjernevaluering pr. forslag	360 euro	600 euro
Samlede omkostninger	14 190 840 euro	12 574 200 euro
Tildelt beløb	170 800 000 euro	1 760 609 479 euro
Evalueringsomkostninger/tildelt beløb	8,3 %	0,7 %

Kilde: Revisionsretten.

89 Selv om administrationsomkostningerne er højere i fase 1 end i fase 2, yder fase 1 effektiv støtte takket være den hurtige udvælgelsesproces på EU-plan, EU-blåstemplingen af støttemodtagerne og adgangen til virksomhedsaccelerationstjenester. Desuden har den tiltrukket mange innovative virksomheder til EU-programmet. Den er dog mindre relevant i lande, der i forvejen har tilsvarende ordninger.

90 Kommissionen har indstillet fase 1 med virkning fra september 2019.

Fase 2 yder effektiv støtte til SMV'er

91 De interviewede interessenter (repræsentanter fra nationale innovationsstyrelser og nationale kontaktpunkter, innovationseksperter, evaluatore, panelmedlemmer, EEN, SMV-sammenslutninger og støttemodtagere) roste enstemmigt fase 2 for dens mange positive elementer, bl.a.

- den finansielle støtteintensitet vedrørende projekter med et højt teknologisk modenhedsniveau, som ikke kan ydes af medlemsstaterne²⁷
- konkurrencen blandt SMV'er på EU-plan
- tiltrækningen af yderligere investeringer på grund af EU's blåstempling (jf. punkt [119](#) og [121](#))
- adgangen til coaching- og virksomhedsaccelerationstjenester
- de hurtige og enkle udvælgelses- og tildelingsprocesser sammenlignet med nationale ordninger
- fokuseringen på projekternes "go-to-market"-strategi, hvor projekterne skal udvikle en handlingsplan med angivelse af, hvordan SMV'en vil nå ud til kunderne og opnå en konkurrencefordel.

92 I vores rundspørge henvendt til de nationale innovationsstyrelser spurgte vi, om de mente, at SMV-instrumentets fase 2 burde fortsætte under Horisont Europa, og hvorfor (jf. [tekstboks 2](#) for eksempler på de nationale innovationsstyrelseres tilkendegivelser om, hvorvidt fase 2-finansieringen burde fortsætte). Alle respondenterne svarede, at den burde fortsætte.

²⁷ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked.

Tekstboks 2

Nationale innovationsstyrelser holdninger til fase 2

- "Fase 2 tilbyder noget andet end det, der er tilgængeligt på nationalt plan; desuden letter den etableringen af internationale netværk. Coaching er også et vigtigt aspekt."
- "Et godt instrument, der er let at forstå for ansøgerne."
- "Et vigtigt og unikt program til at støtte voksende SMV'er i pilotfasen."
- "Ordningens succes og popularitet blandt SMV'er har vist, at den er en yderst velegnet til SMV'er. De ændringer, der er foretaget under gennemførelsen (især interviewene) har øget ordningens værdi."

93 På spørgsmålet om, hvorvidt der burde foretages væsentlige ændringer af SMV-instrumentets udformning, svarede 75 % nej, mens 16 % ønskede begrænsede ændringer og kun 11 % ønskede mere gennemgribende ændringer. Dette indikerer, at der er generel tilfredshed med fase 2 i dens nuværende form.

94 SMV-instrumentets fase 2 yder effektiv støtte til støttemodtagerne. Dens EU-blåstempling giver virksomhederne og projekterne synlighed, den hjælper dem til at rejse yderligere investeringer, og den giver dem adgang til EU-netværket af coaching- og virksomhedsaccelerationstjenester. Blandt de nationale innovationsstyrelser, der besvarede vores rundspørge, er der meget stor tilfredshed med fase 2 i dens nuværende form. Denne holdning deles af alle de interviewede interessenter.

Virksomhedsaccelerationstjenesterne i fase 3 har potentiale, men blev indført for sent

95 Coaching- og virksomhedsaccelerationstjenesterne (fase 3) spiller en vigtig rolle i SMV-instrumentets samlede struktur, fordi de skal tackle innovationsbehovene hos SMV'er ved hjælp af skræddersyet støtte, kompetenceudvikling og netværkssamarbejde. Ifølge en undersøgelse offentliggjort af University of Manchester opnår virksomheder (især små virksomheder) langt bedre resultater under foranstaltninger, der kombinerer direkte og indirekte støtte²⁸.

²⁸ "The Impact of Direct Support to R&D and Innovation in Firms", *Compendium of Evidence on the Effectiveness of Innovation Policy Intervention*, august 2012.

96 Coaching omfatter en bred vifte af emner, navnlig forretningsudvikling, organisationsudvikling, samarbejde og finansiering. Fase 1-støttemodtagere får tre dages coaching, og fase 2-støttemodtagere får 12. SMV-instrumentet har ført til etableringen af det første europæiske netværk for coaches, der bistår støttemodtagere.

97 Virksomhedsaccelerationstjenesterne er åbne for støttemodtagere i både fase 1 og fase 2 og omfatter:

- branchemesser og konferencer
- firmadage
- investorarrangementer
- EIC Innovators' summit
- mentorordninger
- EIC's Community Platform
- et redskab til investormatching
- EIC Academy.

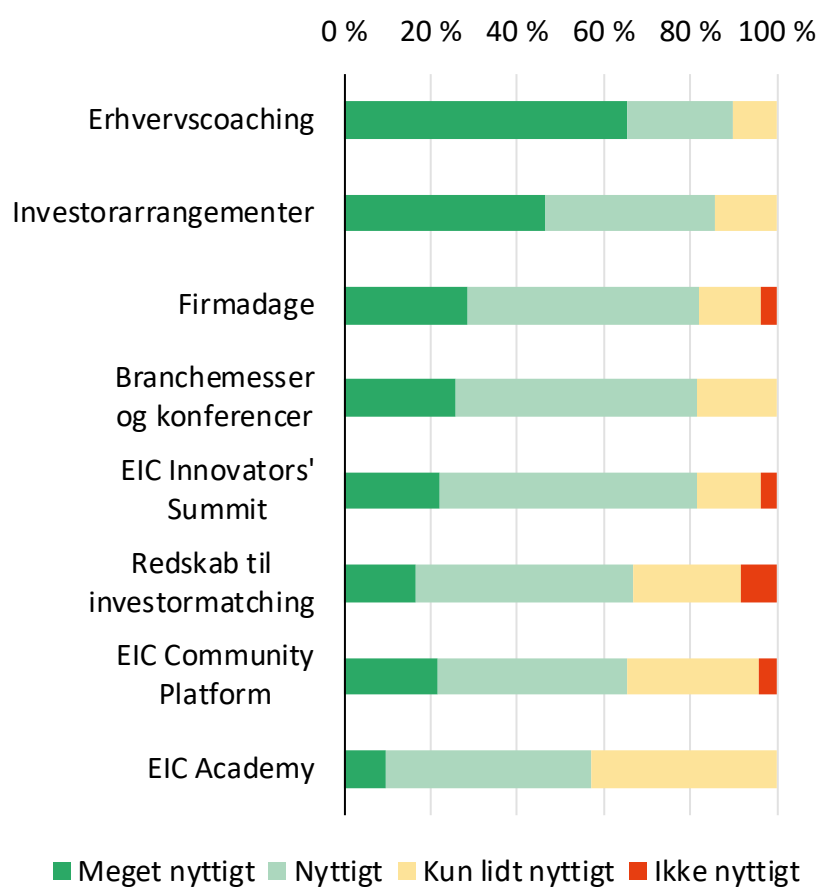
98 Fase 3's arrangementer og andre virksomhedsaccelerationstjenester har primært fokuseret på at sætte SMV'er i kontakt med potentielle investorer eller forretningspartnere. EASME har ikke gjort meget for at hjælpe støttemodtagere med at nå ud til potentielle kunder (både store private virksomheder og offentlige enheder via innovative offentlige indkøb).

99 De SMV-støttemodtagere, der besvarede vores rundspørge, var meget tilfredse med både coachingordningen og de andre virksomhedsaccelerationstjenester, som de havde benyttet (jf. [figur 11](#)). Denne positive holdning blev bekræftet ved vores besøg hos støttemodtagere og af de nationale innovationsstyrelser, der besvarede vores rundspørge. Ikke desto mindre angav de nationale innovationsstyrelser og EEN-centrene, at EASME kunne:

- koordinere afholdelsen af arrangementer bedre med lokale aktører (nationale innovationsstyrelser og EEN-centre)

- målrette markedsføringen af virksomhedsaccelerationstjenester bedre for at undgå at sende e-mail til SMV'er om arrangementer, der ikke var relevante for dem
- undersøge mulighederne for samarbejde med nationale erhvervsfremmende institutioner, som kunne tilbyde SMV-instrumentets støttemodtagere investeringsmuligheder.

Figur 11 - Støttemodtagernes tilfredshed med coaching og virksomhedsaccelerationstjenester

Kilde: Revisionsrettens rundspørge henvendt til støttemodtagere.

100 De interviewede innovationseksperter mener, at virksomhedsaccelerationstjenester bør stimulere efterspørgselssiden ved at matche SMV'er med potentielle store virksomhedskunder og støtte deres deltagelse i innovative offentlige indkøb.

101 Til sammenligning er SBIR-programmets fase 3 fokuseret på offentlige indkøb. I USA skal nationale styrelser med et årligt FoU-budget på over 100 millioner USD afsætte 3,2 % til støttemodtagere under SBIR-programmet i form af offentlige indkøb. I 2015 beløb de indgåede kontrakter mellem disse nationale styrelser og støttemodtagere under SBIR sig til 1,3 milliarder USD, mens de samlede tilskud beløb sig til 1,2 milliarder USD²⁹.

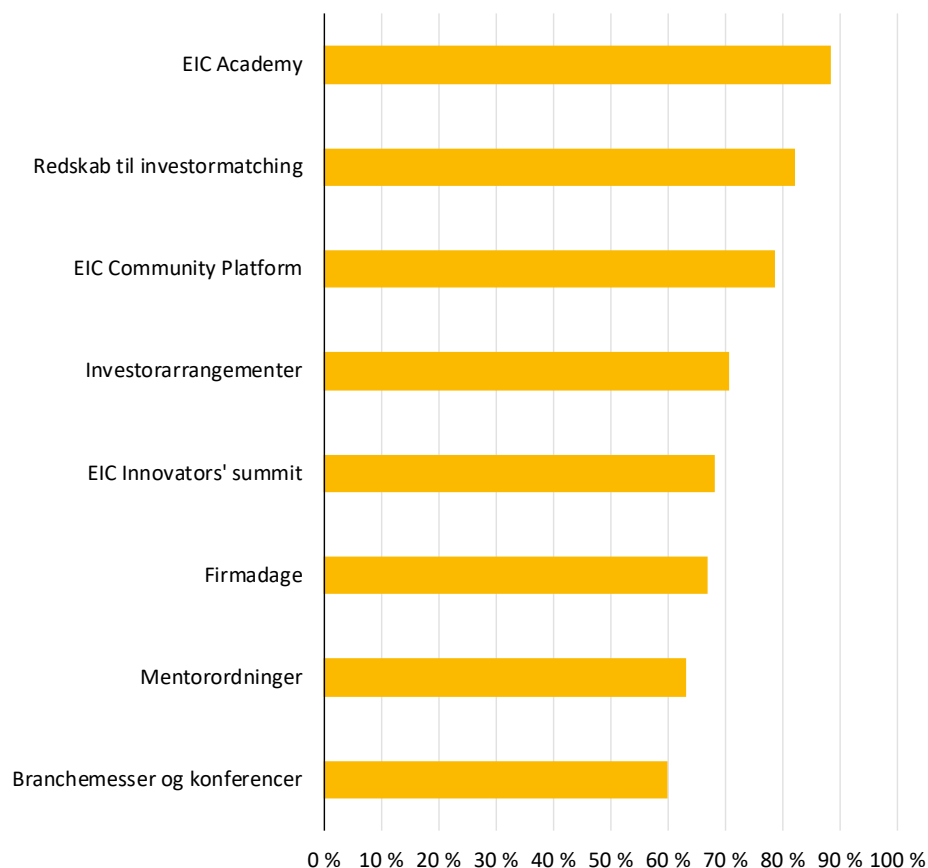
102 Kommissionen anerkender vigtigheden af offentlige indkøb for SMV'ers og nystartede virksomheders innovation i sin vejledning om innovationsindkøb³⁰. Den siger i dette dokument, at offentlige indkøbere som toneangivende kunder kan give innovative virksomheder mulighed for at teste deres nye løsninger under virkelige forhold. Ved at blive deres kunder og dermed øge deres omsætning kan ordregivende myndigheder desuden motivere andre investorer - både offentlige og private - til at investere i deres aktiviteter. I sine virksomhedsaccelerationstjenester har Kommissionen imidlertid endnu ikke inkluderet innovative offentlige indkøb med henblik på at forbinde SMV-instrumentets støttemodtagere med EU-agenturer eller nationale institutioner.

103 Udnyttelsen af de forskellige virksomhedsaccelerationstjenester har været lav, idet deltagelsen blandt rundspørgens støttemodtagere varierede fra 12 % deltagere i EIC Academy til 40 % deltagere i branchemesser og konferencer (jf. [figur 12](#)). Dette forklares delvis ved, at nogle af tjenesterne først blev indført sidst i 2017, næsten fire år efter lanceringen af instrumentet.

²⁹ SBA Office of Investment & Innovation on SBIR, december 2016.

³⁰ Kommissionens meddelelse C(2018) 3051 af 15.5.2018.

Figur 12 - Andelen af respondenter, som ikke gjorde brug af virksomhedsaccelerationstjenester

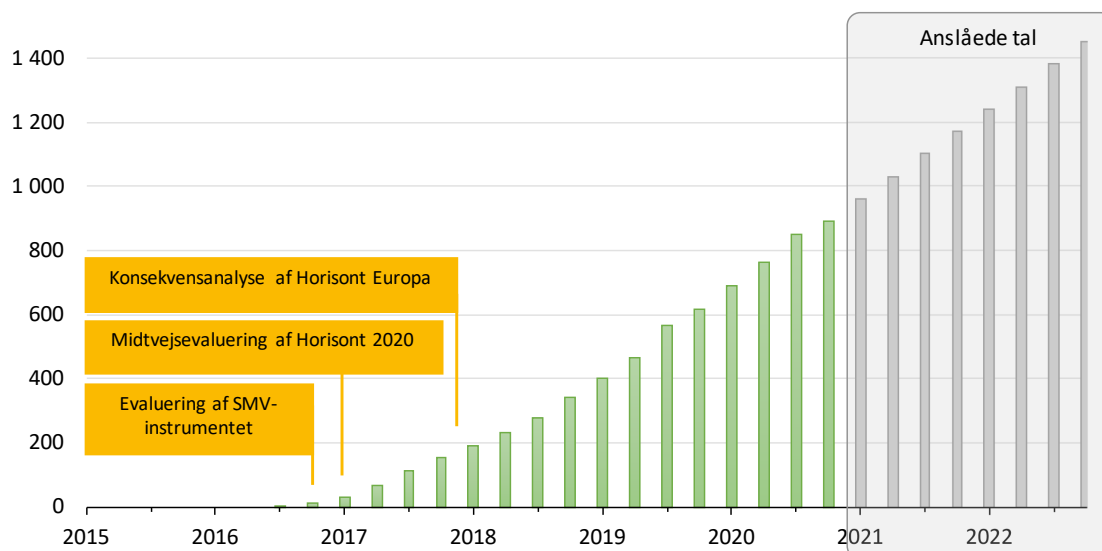
Kilde: Revisionsrettens rundspørge henvendt til støttemodtagere.

Effektiviteten af SMV-instrumentet er ikke blevet vurderet, og dets fremtidige rolle i Horisont Europa er endnu ikke fastlagt

104 For at skaffe rettidigt input til udarbejdelsen af den nye forordning foretog Kommissionen adskillige evalueringer i SMV-instrumentet tidlige år med trods manglen på modne data (jf. [figur 13](#)), f.eks.

- midtvejsevalueringen af SMV-instrumentet, der blev offentliggjort i februar 2017, hvor der endnu ikke var gennemført nogen fase 2-innovationsprojekter
- midtvejsevalueringen af Horisont 2020, der blev offentliggjort i maj 2017 med de samme begrænsninger som nævnt ovenfor
- konsekvensanalysen af Horisont Europa, der blev offentliggjort i juni 2018. På dette tidspunkt havde kun ca. 200 virksomheder gennemført deres fase 2-innovationsprojekter. Desuden går der normalt nogle år, før et innovationsprojekts reelle effekt kan konstateres.

Figur 13 - Det kumulative antal afsluttede fase 2-projekter under SMV-instrumentet og de evaluerede perioder

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

105 Fordi programmet var nyt, og der ikke var nogen historiske resultater at sammenligne med, blev SMV-instrumentet udelukkende evalueret på grundlag af dets input og de gennemførte fase 1-projekter i fase 1, ikke på grundlag af resultater fra fase 2-projekter. De afholdte høringer og de uafhængige rapporter, der blev udarbejdet med henblik på udformningen af EIC under Horisont Europa (jf. [bilag II](#)) led under de samme begrænsninger. Kommissionen kunne derfor ikke basere udformningen af EIC under Horisont Europa på en fyldestgørende analyse af SMV-instrumentets gennemførelse, opnåede resultater og effekt.

Tiltrækning af investeringer efter finansiering under SMV-instrumentet

106 Et af SMV-instrumentets mål er at fremme adgangen til privat kapital og skabe forbindelser til EU-støttede finansielle instrumenter³¹. Ifølge Rådets afgørelse nr. 743/2013 var der planlagt "forbindelser til [finansieringsinstrumenterne], f.eks. ved at give SMV'er, som har afsluttet fase 1 og/eller 2 med succes, en nærmere bestemt del af de finansielle ressourcer."

³¹ Forordning (EU) nr. 1291/2013 om oprettelse af Horisont 2020.

Kommissionen har kun begrænset viden om støttemodtagernes samlede finansieringsbehov og har ikke skabt forbindelser til EU-støttede finansielle instrumenter

107 EASME indsamler ikke systematisk oplysninger om fase 2-støttemodtagernes yderligere finansielle behov til fuld udvikling af deres projekter. EASME foretog en rundspørge i 2016 for at vurdere disse behov, men spurgte ikke om den foretrukne finansieringskilde eller den tiltænkte anvendelse af finansieringen.

108 I 2018 fik GD RTD af EIB udarbejdet en undersøgelse om adgangen til finansiering for SMV-instrumentets støttemodtagere, som efterfølgende blev anvendt som input til konsekvensanalysen af Horisont Europa³². EIB baserede sin rapport på tidligere vurderinger og på en rundspørge henvendt til en stikprøve af støttemodtagere. Denne stikprøve var imidlertid ikke repræsentativ, og kun 24 støttemodtagere svarede. Rapporten gav derfor kun et begrænset indblik i de faktiske finansielle behov hos SMV-instrumentets støttemodtagere.

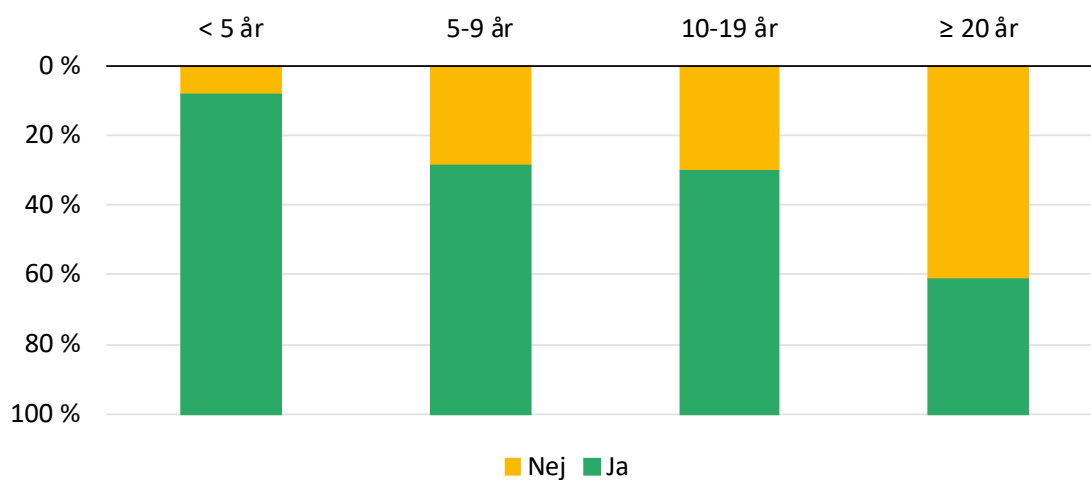
109 Vores repræsentative rundspørge (jf. [bilag I](#)) gav en indikation af de finansielle behov hos fase 2-støttemodtagerne. Navnlig kan følgende fremhæves:

- Tre fjerdedele af respondenterne svarede, at de havde brug for yderligere finansiering på i gennemsnit 7,1 millioner euro
- 70 % af de respondenter, som søgte yderligere finansiering, var interesserede i private venturekapitalinvesteringer, og 48 % var parate til at overveje gældsinstrumenter såsom lån eller kreditlinjer.

110 Den søgte type finansiering varierer alt efter virksomhedernes modenhedsniveau, idet unge SMV'er er mere interesserede i egenkapitaltilførsler end ældre SMV'er (jf. [figur 14](#)).

³² EIB-Innovfin Advisory Group: "Improving Access to Finance for Beneficiaries of the SMEI" (marts 2018).

Figur 14 - Andelen af respondenter, der søger venturekapitalstøtte, fordelt på virksomhedsalder

Kilde: Revisionsrettens rundspørge henvendt til støttemodtagere.

111 Størstedelen af SMV-instrumentets støttemodtagere har brug for yderligere finansiering til deres innovationsbestræbelser og til at få deres innovationsprojekter bragt på markedet. Men Kommissionen har kun begrænset viden om støttemodtagernes finansielle behov.

112 Under den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 lancerede EU et stort antal finansielle instrumenter, der skulle SMV'ers innovation³³. Men 64 % af respondenterne i rundspørgen henvendt til støttemodtagere havde ikke kendskab til disse instrumenter.

³³ Bl.a. "Access to risk finance initiative" (InnovFin) under Horisont 2020, "Access to finance for SMEs" (COSME) og Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI).

113 I sin rapport om adgangen til finansiering for SMV-instrumentets støttemodtagere³⁴ konkluderede EIB følgende, som blev bekræftet af vores støttemodtagerrundspørge og -interview:

- under SMV-instrumentets støttemodtagere mangler finansiering, når deres projekter forlader fase 2
- Tilskud sender et positivt markedssignal til private kapitaludbydere
- Der foreligger kun fragmenteret information om finansielle instrumenter, og kommunikationen mellem private og offentlige kapitaludbydere er begrænset.

114 En 2016-rapport³⁵ fra den rådgivende ekspertgruppe vedrørende SMV'er påpeger, at der mangler synergier mellem EU's forskellige finansielle interventioner, og at der er behov for, at SMV-instrumentet koordineres med andre offentlige investorer med henblik på i højere grad at opfylde projekternes behov for midler efter afslutningen af fase 2.

115 Vi analyserede listen over modtagere af den EU-støttede venturekapital, der forvaltes af EIB og EIF, og konstaterede, at der ved udgangen af 2018 kun var 16 støttemodtagere under SMV-instrumentet (heraf otte i fase 2), der havde modtaget denne type finansielle støtte. I fem tilfælde fandt det finansielle instruments investering sted, inden tilskuddet fra SMV-instrumentet var blevet tildelt.

116 Det har fra starten været et af SMV-instrumentets mål at skabe forbindelser til EU-støttede finansielle instrumenter. Kommissionens indsats i den henseende har dog været minimal: Den har ikke øremærket midler til SMV-instrumentets støttemodtagere, og støttemodtagerne har kun begrænset kendskab til de EU-støttede finansielle instrumenter.

³⁴ EIB-Innovfin Advisory Group: "Improving Access to Finance for Beneficiaries of the SME-I" (marts 2018).

³⁵ "H2020 Expert Advisory Group 'Innovation in SMEs' - Annual Report 2016".

Støttemodtagerne tiltrækker yderligere investeringer, men omfanget varierer fra medlemsstat til medlemsstat

117 SMV-instrumentets tilskudsftaler pålægger ikke støttemodtagerne rapporteringsforpligtelser efter projektets færdiggørelse. I stedet overvåger EASME støttemodtagernes udvikling efter tilskuddet fra SMV-instrumentet via to databasekilder, der forvaltes af eksterne leverandører:

- **Kilde nr. 1** anvendes til at vurdere investeringer, som er rejst af SMV-instrumentets støttemodtagere. Databasen udfyldes ved at indsamle information om investeringsrunder, som er offentligt tilgængelig online. For at vurdere pålideligheden af denne kilde kontrollerede vi en tilfældigt udtaget stikprøve på 30 fase 2-støttemodtagere, og denne kontrol bekræftede rigtigheden af tallene fra den information, som er tilgængelig online.
- **Kilde nr. 2** anvendes til at vurdere udviklingen over tid i de resultater, der opnås af SMV-instrumentets støttemodtagere med hensyn til omsætning, nettoindkomst, likviditet og beskæftigelse.

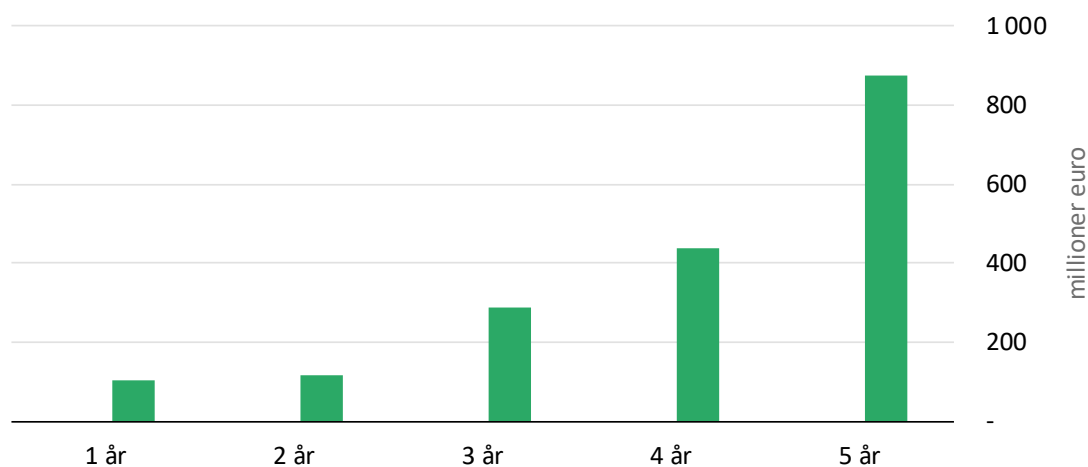
118 Information indsamlet direkte fra støttemodtagere kan være mindre pålidelig på grund af selvrapporteringsbias. Desuden er det mere omkostningseffektivt at anvende tredjepartsinformation. Begge de anvendte informationskilder er imidlertid ufuldstændige, eftersom:

- **kilde nr. 1** undervurderer de faktiske investeringer, der er rejst af SMV-instrumentets støttemodtagere, fordi det ikke inkluderer det ukendte omfang af investeringer i form af gæld og egenkapitaltilførsler, som ikke er offentliggjort online
- **kilde nr. 2** kun giver fuldstændige oplysninger om ca. 60 % af alle SMV-instrumentets støttemodtagere³⁶.

119 Ifølge den information, der er tilgængelig online, er forholdet mellem investeringer og tilskud 2,9 for fase 2-støttemodtagere, som modtog tilskud fra SMV-instrumentet i 2014 og 2015 og afsluttede deres innovationsprojekter i 2017. I *figur 15* ses udviklingen i yderligere investeringer rejst af støttemodtagere i årene efter tilskuddet fra SMV-instrumentet.

³⁶ Kilde: EASME.

Figur 15 - Udviklingen i yderligere investeringer rejst af støttemodtagere i årene efter tilskuddet

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra EASME.

120 Disse tal omfatter ikke investeringsrunder, som ikke er offentliggjort online, f.eks. mindre egenkapitaltilførsler og stort set al fremmedkapital fra banker, fonde og andre finansielle aktører. Den offentligt tilgængelige information online viser kun, at 11 % af fase 2-støttemodtagerne har rejst investeringer.

121 Til sammenligning erklærede størstedelen af fase 2-støttemodtagerne (78 % af respondenterne i vores rundspørge), at fase 2-finansieringen havde hjulpet dem til at skaffe yderligere finansiering til dækning af deres innovationsbehov. Støttemodtagernes faktiske kapacitet til at tiltrække investeringer er således formentlig højere, end det fremgår af den information, der er tilgængelig online.

122 Ifølge tredjepartsinformation (kilde 1, jf. punkt [117](#)), som bekræftes af data indsamlet fra projektrapportering, udviser SMV-instrumentets støttemodtagere positive tendenser med hensyn til strukturel vækst, idet ca. 75 % af virksomhederne har opnået højere driftsindtægter efter ansøgningen af tilskuddet, og 67 % har fået flere medarbejdere.

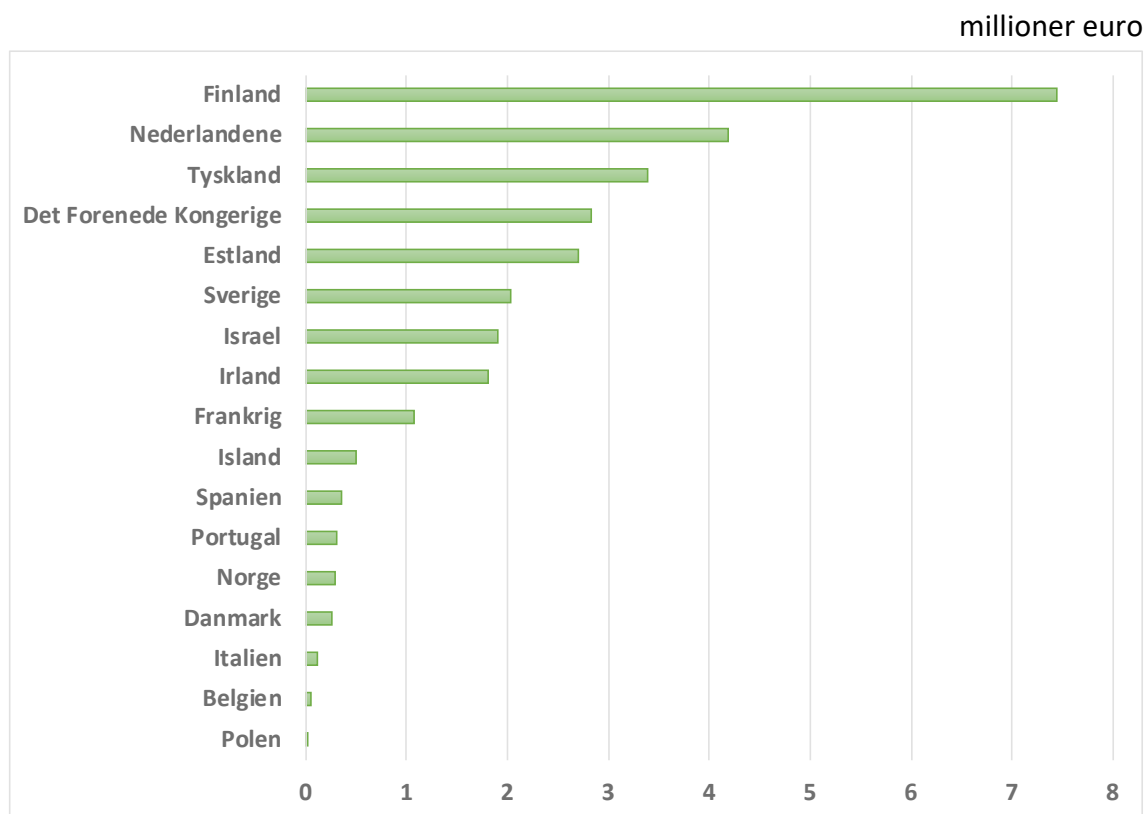
123 Udviklingen af en effektiv business intelligence-strategi kræver et omfattende sæt effektparametre baseret på pålidelige data og en fuldt automatiseret profilering af de virksomheder, som indsender projektforslag og får tildelt tilskud. En sådan strategi kunne gøre det muligt:

- at identificere deltagelsesmønstre og potentielle ubalancer
- at forbinde effektparametre med klynger af deltagere, så der indhentes vigtig information om, hvordan instrumentets samlede effekt kan maksimeres.

124 SMV-instrumentet under det styrkede EIC-pilotprojekt har forbedret virksomhedsprofileringen, fordi de nye administrative formularer indhenter data om tidligere investeringsrunder, finansielle data og oplysninger om forslagsstillernes ejerskabsstruktur. I fasen for indsendelse af forslag er der imidlertid hidtil ikke systematisk blevet indsamlet information om aktionærernes køn, hvilket er et af de kriterier, som panelmedlemmerne bedømmer.

125 Der er store forskelle mellem de deltagende lande, idet fase 2-støttemodtagere i det nordlige og vestlige Europa rejser flere private ressourcer end SMV'er i det sydlige og østlige Europa (jf. [figur 16](#))³⁷. Forskellene mellem venturekapitalmarkederne i disse lande forklarer til dels disse ubalancer.

Figur 16 - Gennemsnitlige investeringer rejst pr. fase 2-støttemodtager i forskellige lande

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra EASME.

126 Resultaterne af vores rundspørge henvendt til støttemodtagere indikerer, at geografisk placering er en afgørende faktor for en virksomheds tilbøjelighed til at søge egenkapital- og/eller gældsinvesteringer. Nærmere bestemt agter 84 % af respondenterne i Norden og Det Forenede Kongerige at søge egenkapitaltilførsler sammenlignet med 54 % i Spanien og 42 % i Italien.

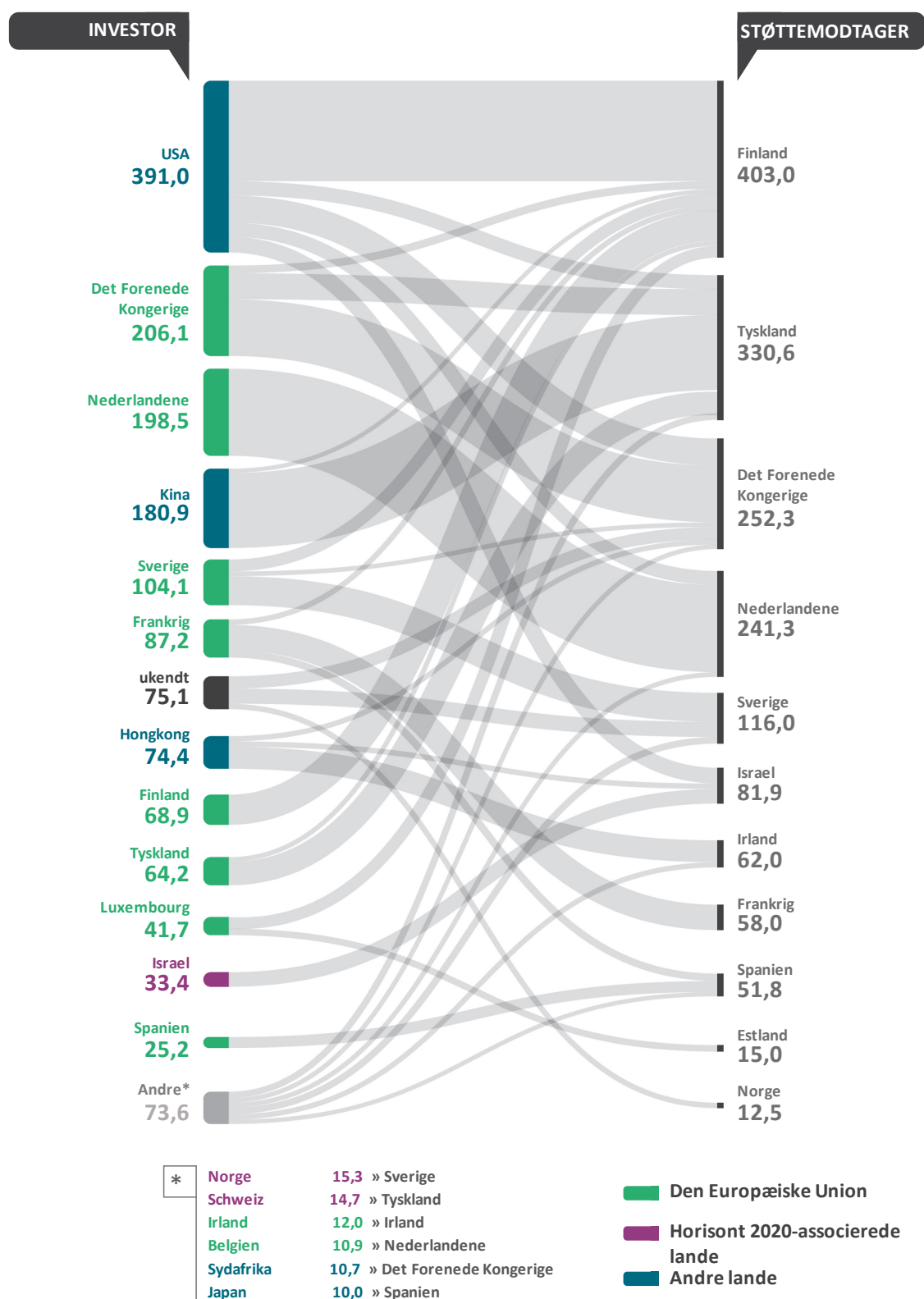
³⁷ Kilde: Revisionsretten, udarbejdet på basis af data fra EASME. Lande, for hvilke webcrawling ikke førte til information om yderligere investeringer, er ikke vist i diagrammet.

127 Den rådgivende ekspertgruppe vedrørende SMV-instrumentet rejste spørgsmålet om variation mellem lande og kulturforskelle med hensyn til anvendelsen af markedsbaserede instrumenter og anbefalede en kortlægning af EU-landskabet for at få mere viden om potentielle medinvestorer og finde ud af, om grænseoverskridende udbydere kan lukke nogle finansielle huller, hvor de nationale systemer ikke fungerer. Ekspertgruppen mente, at platforme og specifikke arrangementer kunne hjælpe i denne proces³⁸.

128 På [billede 3](#) ses strømmene af yderligere investeringer over 10 millioner euro til modtagerlande, fordelt på oprindelseslande. Af de 1,8 milliarder euro i yderligere investeringer, der blev rejst af fase 2-støttemodtagere (jf. punkt [119](#)), kommer ca. 400 millioner euro fra investorer med hovedkvarter i USA og 181 millioner euro fra investorer i Kina. Den største investor i fase 2-støttemodtagere er baseret i USA, og tre af de fem største investeringer (over 50 millioner euro) kommer fra investorer uden for EU.

³⁸ "Horizon 2020 dedicated Expert Advisory Group on Innovation in SMEs - Consultation on the EU Strategic Work Programme 2018-2020", juni 2016.

Billede 3 - Rejste investeringer fordelt på investorlande og modtagerlande, i millioner euro

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra EASME.

Konklusioner og anbefalinger

129 Vi konstaterede, at SMV-instrumentet yder effektiv støtte til SMV'ers udvikling af deres innovationsprojekter, og at EU-blåstemplingen hjælper virksomheder med at tiltrække yderligere investeringer. Der er imidlertid ikke skabt forbindelser til EU-støttede finansielle instrumenter, som kunne hjælpe støttemodtagerne med at opskalere og bringe innovationsprojekter på markedet. Både i fase 1 og 2 yder instrumentet effektiv støtte til SMV'er, selv om de administrative omkostninger er uforholdsmæssigt høje i fase 1. Instrumentet forvaltes kompetent af Kommissionen. Det store antal genindsendelser og de begrænsede ressourcer har hæmmet udvælgelsesproceduren og udviklingen af virksomhedsaccelerationstjenesterne.

130 Alle vores anbefalinger er relevante med hensyn til det instrument, der efterfølger SMV-instrumentet under Horisont Europa.

Målretning mod de rette støttemodtagere

131 Instrumentets brede målsætninger og mål samt de ændringer, der blev foretaget under dets gennemførelse, har skabt en vis usikkerhed hos interessenterne. Den nuværende virksomhedsprofil passer med den teoretiske model for virksomheder, der har et stort vækstpotentiale, men instrumentet støtter nogle SMV'er, som kunne have opnået markedsfinansiering (jf. punkt [28-39](#)).

Geografisk dækning

132 Deltagelsen i instrumentet varierer markant fra land til land. Det skyldes delvis faktorer uden for Kommissionens kontrol, men også den varierende grad af støtte, der ydes af de nationale kontaktpunkter og Enterprise Europe Network (jf. punkt [43](#) og [45](#) samt [figur 5](#)). Med et begrænset budget afholdt Kommissionen arrangementer og kommunikationsaktiviteter, men dens markedsføring og kommunikation var hverken struktureret eller tilstrækkelig målrettet til at nå de rette virksomheder (jf. punkt [40-58](#)).

Anbefaling 1 - Forbedre kommunikationsstrategien og støtten til de nationale kontaktpunkter, navnlig i de medlemsstater, hvor deltagelsen er lavest

Kommissionen bør:

- a) fokusere mere på markedsførings- og kommunikationsstrategi for at øge kendskabet til støttemulighederne under SMV-instrumentet og det instrument, der efterfølger det under Horisont Europa, blandt de SMV'er, som er målgruppen
- b) forbedre sin støtte til de nationale SMV-kontaktpunkter og Enterprise Europe Network ved at fremme peerlæringsprojekter og udveksling af bedste praksis samt sikre, at støtten til netværket af nationale SMV-kontaktpunkter er operationel fra begyndelsen af det næste rammeprogram.

Måldato for gennemførelse: 2021.

Udvælgelse af projekter

133 Der er i instrumentets løbetid sket forbedringer af evaluerings- og udvælgelsesprocedurerne, hvor især præsentationen af projektforslag for et panel er en nyttig tilføjelse med henblik på at finde de bedste forslag, samtidig med at den tidsmæssige målsætning for tildelingen overholdes (jf. punkt [65-69](#)).

134 Der er udsving i pointtallene ved fjernevalueringer, hvilket delvis kan forklares af de begrænsede ressourcer og det store antal indsendte forslag. Der er tilfredshed med evaluatoroplæringen, men der er mulighed for mere feedback på forskellige niveauer. De anvendte IT-redskaber er ikke formålstjenlige, hvilket udgør en risiko for evalueringsprocessen (jf. punkt [61-64](#), [70-73](#)).

135 Genindsendelse af afviste forslag udgør en stor og voksende belastning på administrations- og evalueringsressourcerne, hvilket øger de administrative omkostninger. Desuden reducerer det succesraten, hvilket afholder ansøgere fra at deltage (jf. punkt [74-79](#)).

Anbefaling 2 - Forbedre udvælgelsesproceduren

For at optimere anvendelsen af ressourcer og sikre effektiv udvælgelse af de bedste forslag bør Kommissionen forbedre udvælgelsesproceduren på følgende måder:

- a) Den bør give fjernevaluatorer mere tid til at udføre deres arbejde
- b) Den bør etablere en tovejs informationskanal mellem fjernevaluatorer og panelmedlemmer, så sidstnævnte får adgang til fjernevalueringen, og førstnævnte får feedback på kvaliteten af deres arbejde
- c) Den bør udvikle specifikke IT-redskaber til sikker styring af evalueringsprocessen
- d) Den bør begrænse det antal gange, et forslag kan genindsendes, så der frigøres ressourcer, som p.t. anvendes til at evaluere det samme forslag efter flere successive skæringsdatoer
- e) For at tilskynde flere SMV'er til at deltage med fremragende innovationsprojekter bør den offentliggøre succesraten pr. projektforslag.

Måldato for gennemførelse: 2021.

Effektiviteten af støtten i SMV-instrumentets forskellige faser

136 Fase 1 yder effektiv støtte på grund af den hurtige udvælgelsesproces, EU-blåstemplingen af støttemodtagerne og adgangen til virksomhedsaccelerationstjenester. Desuden har den tiltrukket mange innovative virksomheder til EU-programmet. Den pålægger imidlertid Kommissionens administration af instrumentet en uforholdsmæssig stor byrde, og der er lande, som i forvejen har lignende programmer (jf. punkt [81-89](#)). Fase 1 blev indstillet med virkning fra september 2019.

137 SMV-instrumentets fase 2 yder effektiv støtte til støttemodtagerne, og alle interessenter er meget tilfredse med fase 2 i den nuværende form. EU-blåstemplingen i denne fase gør virksomheder og projekter synlige, hjælper dem til at rejse yderligere investeringer og giver dem adgang til EU's netværk af coaching- og virksomhedsaccelerationstjenester (jf. punkt [91-94](#)).

Anbefaling 3 - Erstatte fase 1 og videreføre fase 2-støtten til SMV'er

Kommissionen bør:

- a) foreslå medlemsstaterne, at den selv forvalter en ordning, som svarer til fase 1
- b) give støttemodtagere under denne ordning adgang til coaching- og virksomhedsaccelerationstjenester samt en EU-blåstempling
- c) bevare en ordning svarende til fase 2 i EIC under Horisont Europa på grundlag af resultaterne fra EIC-pilotprojektet.

Måldato for gennemførelse: 2021.

138 Coaching- og virksomhedsaccelerationstjenesterne har potentiale til at forstærke instrumentets virkning, men disse tjenester blev lanceret sent og er ikke synlige nok, og der er derfor kun få SMV'er, der har benyttet sig af dem. De tildelte ressourcer er begrænsede, og tjenesterne kunne være mere skræddersyede og målrettes mere præcist mod efterspørgselssiden (jf. punkt [95-103](#)).

Anbefaling 4 - Styrke virksomhedsaccelerationstjenesterne

Kommissionen bør styrke virksomhedsaccelerationstjenesterne ved at tildele dette område passende ressourcer med henblik på:

- a) at tilbyde mere skræddersyede virksomhedsaccelerationstjenester
- b) at øge kendskabet blandt støttemodtagerne ved at anvende en målrettet kommunikationstilgang
- c) at adressere efterspørgselssiden bedre ved at skabe forbindelser til store private virksomhedskunder og fremme innovative offentlige indkøb.

Måldato for gennemførelse: 2022.

Tiltrækning af investeringer efter finansieringen under SMV-instrumentet

139 Størstedelen af SMV-instrumentets støttemodtagere har behov for yderligere finansiering til deres innovationsbestræbelser og til at få deres innovationsprojekter bragt på markedet. Kommissionen har dog kun i ringe omfang bestræbt sig på at skabe forbindelser til EU-støttede finansielle instrumenter, og den har ikke undersøgt mulighederne for samarbejde med nationale erhvervsfremmende institutioner. Desuden har støttemodtagerne stort set ikke kendskab til de EU-støttede finansielle instrumenter, og Kommissionen har kun begrænset viden om støttemodtagernes finansielle behov. EIB's 2018-rapport om adgangen til finansiering for SMV-instrumentets støttemodtagere bekræftede, at der kun foreligger fragmenteret information om finansielle instrumenter, og at kommunikationen mellem private og offentlige kapitaludbydere er begrænset (jf. punkt [107-116](#)).

Anbefaling 5 - Skabe forbindelser til finansielle instrumenter

Kommissionen bør:

- a) under implementeringen af innovationsprojekter regelmæssigt indsamle information om mængden og typen af finansiering, som SMV-instrumentets støttemodtagere har brug for
- b) øge støttemodtagernes kendskab til de forskellige eksisterende finansielle instrumenter på EU-plan og nationalt plan samt yde rådgivning om, hvilke der vil passe bedst til deres finansielle behov
- c) identificere og fremme synergier med EU-støttede finansielle instrumenter for at hjælpe SMV-instrumentets støttemodtagere med at rejse finansiering
- d) samarbejde med medlemsstaterne og de nationale erhvervsfremmende institutioner om at fremme nationalt støttede finansielle instrumenter, der kunne dække de finansielle behov hos SMV-instrumentets støttemodtagere.

Måldato for gennemførelse: 2022.

Vedtaget af Afdeling IV, der ledes af Alex Brenninkmeijer, medlem af Revisionsretten, i Luxembourg på mødet den 10. december 2019.

På Revisionsrettens vegne

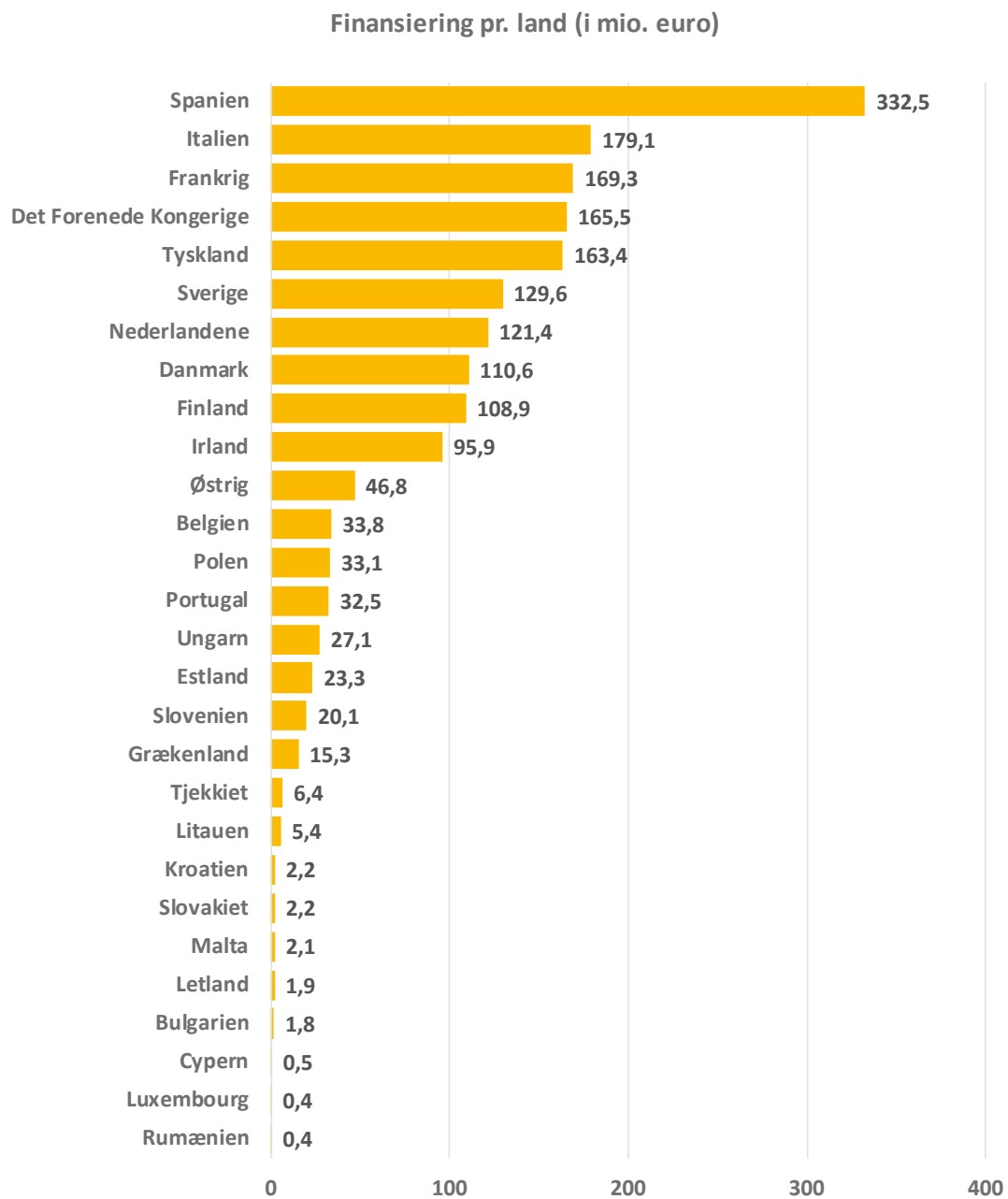
Klaus-Heiner Lehne
Formand

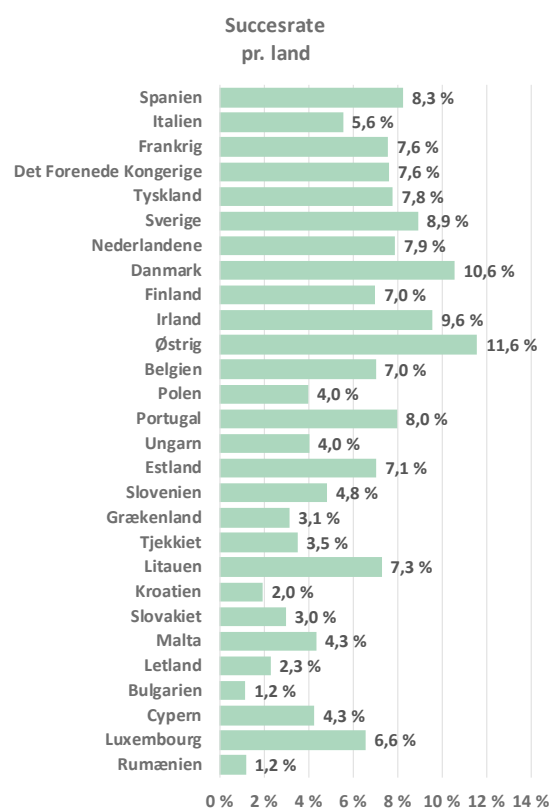
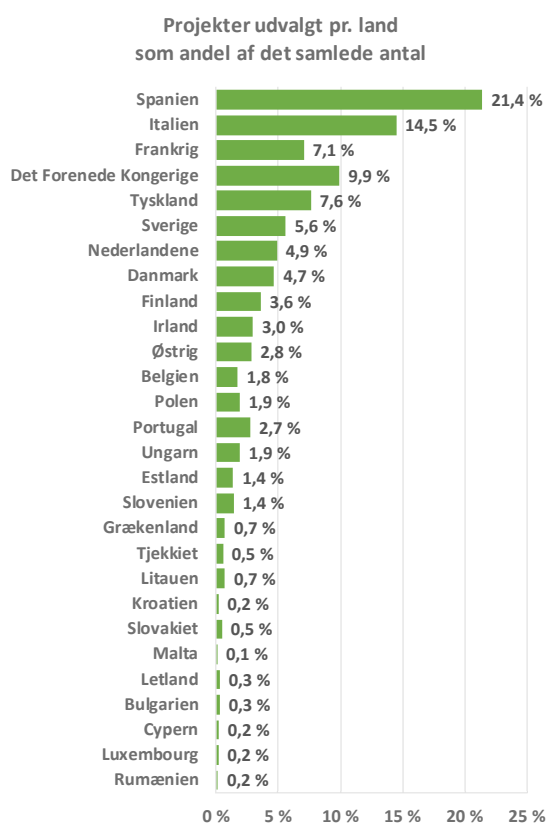
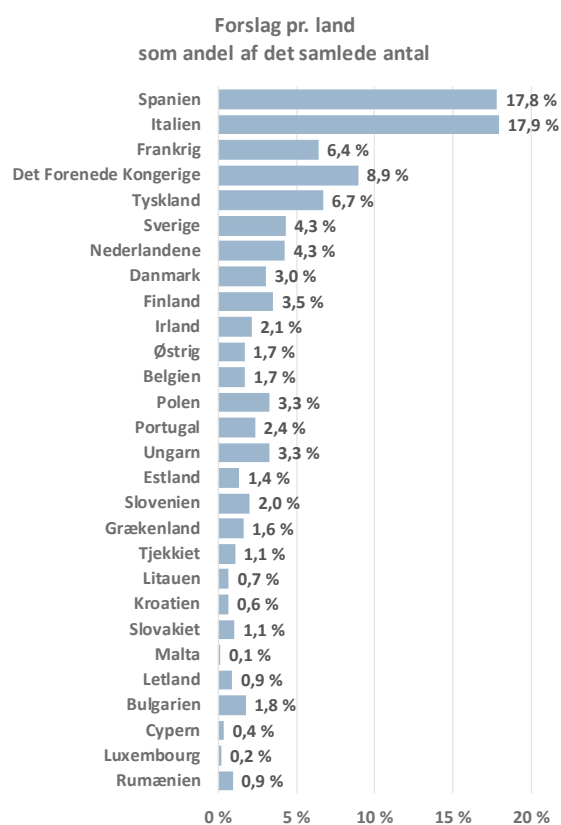
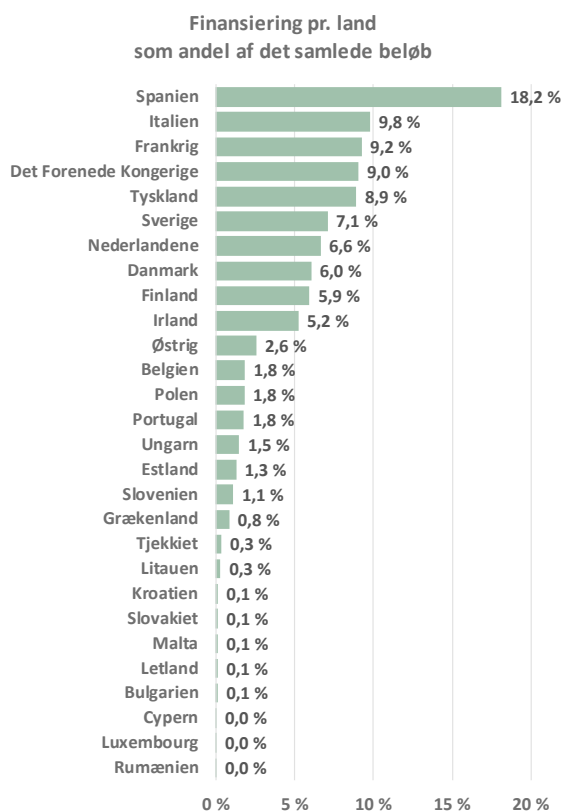
Bilag

Bilag I - Metode

- 1) Skrivebordsgennemgang af offentlige dokumenter og interne kommissionsdokumenter, bl.a. retsgrundlag, retningslinjer, konsekvensanalyser, evaluerings- og overvågningsrapporter, forslag til retsakter, meddelelser, oplæg og andre relevante dokumenter
- 2) Analytisk gennemgang af data fra forskellige kilder: CORDA, Business Objects, den europæiske resultattavle for innovation og webcrawling
- 3) Online spørgeskemaer sendt i marts 2019 til:
 - 390 tilfældigt udvalgte støttemodtagere og afviste ansøgere, der havde fået kvalitetsmærket "Seal of Excellence", med en svarprocent på 71 % (88 % for fase 2-støttemodtagere)
 - 158 tilfældigt udvalgte fjernevaluatorer, med en svarprocent på 96 %
 - 32 nationale innovationsstyrelser eller lignende instanser, med en svarprocent på 100 %
- 4) Informationsbesøg hos ministerier, innovationsstyrelser, nationale kontaktpunkter, EEN, støttemodtagere og andre relevante interessenter i Bulgarien, Danmark, Frankrig, Rumænien, Slovenien, Spanien og Det Forenede Kongerige
- 5) Nedsættelse af et panel af uafhængige innovationseksperter fra forskellige områder
- 6) Interview med forskellige innovationseksperter med tilknytning til SMV-instrumentet, f.eks. panelmedlemmer, medlemmer af den rådgivende ekspertgruppe vedrørende SMV'er under Horisont 2020 og repræsentanter for konsulentfirmaer
- 7) Deltagelse som observatører ved projektpræsentationer for paneler (trin to i udvælgelsesprocessen i fase 2) og ved en begivenhed arrangeret som led i en virksomhedsaccelerationstjeneste
- 8) Interview med ansatte i Kommissionens GD RTD, GD CONNECT, EASME og REA samt ansatte i EIB og EIF.

Bilag II - Statistikker

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra EASME.

Bilag III - EIC under Horisont Europa - fra idé til forslag

- Ved ERA-konferencen "A new start for Europe: Opening up to an ERA of Innovation" i juni 2015 lancerede Kommissionen idéen om et EIC (europæisk innovationsråd).
- Kommissionen iværksatte i foråret 2016 en indkaldelse af idéer vedrørende udformningen af EIC-pilotprojektet. Via denne offentlige høring indhentede Kommissionen interessenternes mening om disruptiv, markedsskabende innovation, om mangler i den aktuelle innovationsstøtte og om EIC's potentielle kompetenceområde³⁹.
- Den 13. juli 2016 afholdt Kommissionen en workshop med deltagelse af mere end 100 interessenter fra forskningssektoren samt den private og den offentlige sektor for at drøfte resultatet af indkaldelsen af idéer⁴⁰.
- I november 2016 iværksatte Kommissionen opstarts- og opskaleringsinitiativet med det formål at sammenføre en række eksisterende og nye tiltag til at støtte nystartede virksomheder samt virksomheder, der ønsker at opskalere⁴¹.
- Kommissionen oprettede "EIC High Level Group of Innovators" i januar 2017 med det mandat at støtte udviklingen af EIC. Denne gruppe, bestående af iværksættere, investorer og innovationsekspertter, mødtes seks gange mellem marts 2017 og december 2018 og udarbejdede et "Full set of key recommendations" i januar 2018⁴².
- Den 7. juni 2018 fremlagde Kommissionen sit "Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Horisont Europa"⁴³. Forslaget var ledsaget af en konsekvensanalyse⁴⁴.

³⁹ "Ideas for an EIC, Overview of Responses to the Call for Ideas", 2016.

⁴⁰ "Ideas for an EIC - Summary of a validation workshop with stakeholders held on 13 July 2016".

⁴¹ COM(2016) 733 final, meddelelse, "Europas kommende ledere: opstarts- og opskaleringsinitiativet", november 2016.

⁴² "Europe is back: Accelerating breakthrough innovation", EIC High-Level Group, januar 2018.

⁴³ COM(2018) 435 final, forslag til en forordning om oprettelse af Horisont Europa, juni 2018.

⁴⁴ SWD(2018) 307 final, arbejdsdokument fra Kommissionen

Akronymer og forkortelser

BNP: Bruttonationalprodukt

EASME: Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder

EEN: Enterprise Europe Network

EIB: Den Europæiske Investeringsbank

EIC: Det Europæiske Innovationsråd

EIF: Den Europæiske Investeringsfond

FFR: Flerårig finansiell ramme

FoU: Forskning og udvikling

GD RTD: Kommissionens Generaldirektorat for Forskning og Innovation

IT: Informationsteknologi

SBIR: Small Business Innovation Research programme (USA)

SMV'er: Små og mellemstore virksomheder

SMV-instrumentet EU's instrument for små og mellemstore virksomheder

Glossar

Associeret land: Et tredjeland, der er part i en international aftale indgået med Den Europæiske Union. Associerede lande, der deltager i Horisont 2020-rammeprogrammet, gør det på samme vilkår som retlige enheder fra EU's medlemsstater.

Banebrydende innovation: Et produkt, en tjeneste eller en proces, som indfører ny teknologi eller en ny forretningsmodel, der resulterer i et paradigmeskift og giver store konkurrencefordele.

Blandet finansiering: En kombination af tilskud med lån eller egenkapital fra offentlige og private kilder.

Deltagerportal: Den internetportal, hvor ansøgere og støttemodtagere under Horisont 2020 kan finde støttemuligheder, dokumenter og vejledning, indsende forslag og administrere tilskud og ekspertkontrakter elektronisk. Jf. <http://ec.europa.eu/research/participants/portal>.

Den europæiske resultattavle for innovation: En sammenlignende analyse af status for innovation i EU's medlemsstater, andre europæiske lande og naboregioner.

Disruptiv innovation: Et produkt, en tjeneste eller en proces, som vender op og ned på eksisterende markeder ved at fortrænge førende firmaer og teknologier og indføre et nyt værdisæt.

Finansielt instrument: Finansiell støtte fra EU-budgettet i form af egenkapital- eller kvasiegenkapitalinvesteringer, lån eller garantier eller andre risikodelingsinstrumenter.

Indkaldelse af forslag: Et dokument, som indkalder ansøgninger fra potentielle støttemodtagere, og som offentliggøres af en offentlig enhed, der agter at finansiere projekter, som opfylder de angivne mål.

Nationalt kontaktpunkt: En national enhed som en EU-medlemsstat eller et associeret land, der deltager i et forskningsrammeprogram, opretter og finansierer med henblik på at støtte og vejlede ansøgere og støttemodtagere under Horisont 2020.

Skæringsdato: Den dato, hvor forslag skal være indsendt til en bestemt støtterunde.

Støttemodtager: En fysisk eller juridisk person, der modtager et tilskud eller lån fra EU-budgettet.

KOMMISSIONENS SVAR PÅ DEN EUROPÆISKE REVISIONSRETS SÆRBERETNING

"SMV-INSTRUMENTET I AKTION: EN EFFEKTIV OG INNOVATIV ORDNING MED UDFORDRINGER"

I. SMV-instrumentet er den første støtteordning i forskningsrammeprogrammets historie, som er rettet mod SMV'er og gennemføres via et forvaltningsorgan. Der har været massiv tilslutning til det nye støtteprogram blandt SMV'erne, som i forbindelse med tidligere rammeprogrammer har modtaget utilstrækkelig støtte. Den nye støtteordning er med tiden blevet finjusteret for i højere grad at imødekomme SMV'ernes faktiske behov. Det positive resultat efter den første skæringsdato for Det Europæiske Innovationsråds (EIC) pilotprojekt Accelerator viser, at den kurs, som Kommissionen har lagt, stemmer overens med de innovative SMV'ers forventninger.

INDLEDNING

20. Kommissionen har siden oktober 2019 foretaget testning af den finansielle støtte til projekter i form af egenkapitalfinansiering.

BEMÆRKNINGER

31. Medlemmerne af udvalget for programmet om adgang til risikovillig finansiering og SMV — som ofte også er nationale kontaktpunkter — er regelmæssigt blevet orienteret om ændringer af SMV-instrumentet.

Derudover har RTD og EASME gennemført oplysningskampagner om sådanne ændringer for at øge kendskabet blandt de berørte interessenter, herunder nationale kontaktpunkter og Enterprise Europe Network (EEN).

34. SMV-instrumentet er rettet mod alle typer innovative SMV'er, som udviser store ambitioner om at udvikle sig, vokse og gøre sig gældende på internationalt plan.

I overensstemmelse med den valgte Kommissionsformands politiske prioriteter er det med forbehold af det strategiske programudvalgs godkendelse planen at gennemføre en særlig forslagsindkaldelse til EIC's Accelerator i 2020.

36. Kommissionen fremhæver, at der fra og med 2019 er taget hånd om denne risiko i EIC-pilotprojektet.

Endvidere understreger den, at der er en stor kløft mellem opfattelsen hos støttemodtagerne under SMV-instrumentet og de faktiske forhold, når det handler om at rejse venturekapital eller kapital hos business angels, hvor succesraten er temmelig lav.

54. Kommissionen understreger, at den har gjort en stor indsats for at promovere kendskabet til (det styrkede) EIC-pilotprojektet ved at afholde workshops om SMV-instrumentet på teknologiske konferencer i hele Europa (bl.a. Slush, Wolves Summit og Smart city). Ændringerne, som blev indført med det styrkede EIC-pilotprojekt, er blevet formidlet gennem roadshows og særlige arrangementer i alle medlemsstaterne.

Der er blevet afholdt mere end 65 opsøgende arrangementer i medlemsstaterne og associerede lande, siden Horisont 2020 blev indledt. Kommissionens oplysningskampagne i medlemsstaterne, som er blevet tilrettelagt i samarbejde med nationale kontaktpunkter, blev intensiveret i 2019 med SMV'ers deltagelse. Kommissionen har siden juni 2019 afholdt en enkeltstående række nationale og regionale høringer af interessenter i medlemsstaterne for i fællesskab at udforme gennemførelsesbestemmelserne for Horisont Europa, som skal fastsætte den kommende politik vedrørende SMV'er.

57. Kommissionen finder, at koordinerings- og støtteaktionen Access4SME har bidraget til at øge kendskabet blandt nationale kontaktpunkter og EEN, når der er blevet indført ændringer i SMV-instrumentets udformning.

64. EASME har netop været nødt til årligt at forny 25 % af gruppen af evaluatore for at sikre overensstemmelse med Horisont 2020-reglerne.

For at imødekomme behovet for oplæring af nystartede evaluatore har EASME siden 2018 afholdt ekspertdage i Bruxelles og inviteret både erfarne og nye eksperter til at oplære evaluatore og skabe synergier.

66. På baggrund af feedback fra panelmedlemmerne iværksatte Kommissionen i oktober 2019 en praksis, som giver panelmedlemmerne to uger til grundigt at gennemgå forslagene.

68. For at afhjælpe det problem, som Revisionsretten har påpeget i dette punkt, har Kommissionen indført en due diligence-proces i det styrkede EIC-pilotprojekt. Inden for rammerne af det styrkede EIC-pilotprojekt, som tilbyder blandet finansiering, er ansøgerne siden oktober 2019 blevet anmodet om mere indgående oplysninger om ejerskab, immaterialrettigheder (IPR) og teamsammensætning. De eksterne evaluatore foretager nu vurderinger af disse aspekter både på forhånd og ved interviews.

74. Selv om det ikke er en del af SMV-instrumentets retsgrundlag, vil Kommissionen med forbehold af det relevante programudvalgs godkendelse muligvis foreslå en procedure, der begrænser antallet af genindsendte forslag.

103. Kommissionen understreger, at indførelsen af virksomhedsaccelerationstjenesterne blev grundigt forberedt, og at der forinden blev afholdt en åben udbudsprocedure.

107. EASME indsamler oplysninger om visse støttemodtageres yderligere finansieringsbehov under og efter tilskuddets implementeringsfase via forskellige kanaler (ansøgninger til virksomhedsaccelerationstjenesters investorarrangementer og virksomhedsprofil i redskabet til investormatching Scaleup EU). Fra og med skæringsdatoen i oktober 2019 skal virksomhederne derudover angive, hvordan de har til hensigt at finansiere alle de udviklingsaktiviteter, der er nødvendige for at få adgang til markedet, og som rækker ud over det tilskud eller den egenkapital, der anmodes om. Det omfatter en angivelse af både det påkrævede beløb og potentielle finansieringskilder.

111. Kommissionen har taget de første skridt til at afhjælpe det problem, som Revisionsretten påpeger i dette afsnit, ved at implementere det styrkede EIC-pilotprojekt i 2019.

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

132. At nå ud til og kommunikere med interessenter er en af Kommissionens vigtigste prioriteter i forbindelse med en forsvarlig gennemførelse af nuværende og fremtidige rammeprogrammer. Der afholdes regelmæssigt opsøgende arrangementer om gennemførelsesbestemmelserne for Horisont 2020 i medlemsstaterne og associerede lande. Endnu en række arrangementer i medlemsstaterne har fokus på Horisont Europa.

Anbefaling 1 — Forbedret kommunikationsstrategi og støtte til nationale kontaktpunkter, navnlig til de mindst deltagende medlemsstater

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

135. Kommissionen har som anbefalet til hensigt at udarbejde en ny tilgang for Horisont Europa fra januar 2021.

Anbefaling 2 — Forbedring af udvælgelsesproceduren

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

a) Kommissionen har efterkommet denne anbefaling, efter at evalueringsprocessen blev indledt i oktober 2019, ved at fremsende forslagene to uger i forvejen. Derudover vil de eksterne eksperter fra marts 2020 have 0,5 dag til at evaluere et forslag mod 0,3 frem til januar 2020.

b) Kommissionen har som anbefalet til hensigt at gennemføre en ny tilgang fra januar 2020.

e) Kommissionen præciserer, at den allerede offentliggør succesraten pr. indsendt forslag, og erklærer sig villig til at tilføje succesraten pr. projektforslag.

Anbefaling 3 — Udskiftning af fase 1 og videreførelse af fase 2-støtte til SMV'er

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

a) Nogle medlemsstater har under ledelse af Tjekkiet nedsat en uformel arbejdsgruppe for at gentage fase 1 med national finansiering, men hvor evalueringen foregår centralt på EU-plan. Kommissionen vil eventuelt foreslå at støtte disse medlemsstaters koordineringsindsats med et særligt tilskud.

c) Ifølge den delvist generelle aftale om Horisont Europa videreføres den tilskudsbaserede ordning i EIC's Accelerator med et budget svarende til det under Horisont 2020, men hovedparten af budgettet for EIC's Accelerator bør gå til blandet finansiering.

Anbefaling 4 — Forbedring af virksomhedsaccelerationstjenester

Kommissionen accepterer denne anbefaling inden for rammerne af de ressourcer, som er til rådighed for afløseren af SMV-instrumentet inden for den næste FFR.

139. For så vidt angår spørgsmålet om at øge støttemodtagernes kendskab gennemførte EIB og EIF mellem 2014 og 2016 en stor oplysningskampagne om de finansielle InnovFin-instrumenter i alle medlemsstaterne, og på trods af at kampagnen ikke var specifikt rettet mod støttemodtagere under SMV-instrumentet, blev der skabt kontakt til mange SMV'er. En oplysningskampagne om det styrkede EIC-pilotprojekt i foråret 2019 øgede opmærksomheden blandt potentielle støttemodtagere på muligheden for egenkapitalfinansiering gennem EIC's Accelerator.

Fra og med skæringsdatoen i oktober 2019 er Kommissionen derudover begyndt at indsamle data fra ansøgningsprocessen om ansøgende virksomheders finansieringsbehov, herunder tilskud og egenkapital, for at kunne opskalere.

Anbefaling 5 — Sammenkobling med finansielle instrumenter

a) Kommissionen accepterer denne anbefaling.

Inden for rammerne af tilskuds- og egenkapitalaftalerne vil finansieringsbehovene under gennemførelsen af projektet og opskaleringsfaserne regelmæssigt blive overvåget.

b) Kommissionen accepterer denne anbefaling.

Kommissionen vil fortsat gennemføre oplysningsaktiviteter.

c) Kommissionen accepterer denne anbefaling.

Ifølge den delvist generelle aftale om Horisont Europe kan støttemodtagere først ansøge om egenkapital fra 2021.

d) Kommissionen accepterer delvist denne anbefaling.

Eftersom anbefalingen også vedrører medlemsstaterne, kan Kommissionen kun gennemføre den efter bedste formåen.

Kommissionen vil øge medlemsstaternes og nationale erhvervsfremmende institutioners kendskab via det relevante programudvalg.

Udarbejdelsen af kvalitetsmærket "Seal of Excellence" til udvalgte forslag, som ikke har kunnet modtage et tilskud fra SMV-instrumentet, var et første forsøg på at skabe synergier med nationale innovationsøkosystemer.

Revisionsholdet

Revisionsrettens særberetninger præsenterer resultaterne af dens revisioner vedrørende EU-politikker og -programmer eller forvaltningsspørgsmål i forbindelse med specifikke budgetområder. Med henblik på at opnå maksimal effekt udvælger og udformer Revisionsretten sine revisionsopgaver under hensyntagen til de risici, der knytter sig til forvaltningens resultatopnåelse eller regeloverholdelsen, de pågældende indtægters eller udgifters omfang, den fremtidige udvikling samt den politiske og offentlige interesse.

Denne forvaltningsrevision blev udført af Afdeling IV - Regulering af markeder og konkurrenceøkonomi, der ledes af Alex Brenninkmeijer, medlem af Revisionsretten. Arbejdet blev ledet af Alex Brenninkmeijer med støtte fra kabinetschef Raphael Debets, ledende administrator John Sweeney, opgaveansvarlig Juan Antonio Vazquez Rivera og revisorerne Alvaro Garrido-Lestache Angulo, Wayne Codd og Marco Montorio.

Fra venstre til højre: John Sweeney, Marco Montorio, Raphael Debets, Juan Antonio Vazquez Rivera, Wayne Codd , Alex Brenninkmeijer, Alvaro Garrido-Lestache Angulo.

Tidslinje

Begivenhed	Dato
Revisionsplanen vedtaget/Revisionen påbegyndt	22.1.2019
Udkastet til beretning officielt sendt til Kommissionen (eller en anden revideret enhed)	6.11.2019
Den endelige beretning vedtaget efter den kontradiktoriske procedure	10.12.2019
Officielle svar fra Kommissionen (eller en anden revideret enhed) modtaget på alle sprog	16.1.2020

MEDDELELSE OM OPHAVSRET

© Den Europæiske Union, 2020.

Den Europæiske Revisionsrets politik for videreanvendelse gennemføres ved [Den Europæiske Revisionsrets afgørelse nr. 6-2019](#) om den åbne datapolitik og videreanvendelse af dokumenter.

Medmindre andet er oplyst (f.eks. i individuelle meddelelser om ophavsret), er det af Revisionsrettens indhold, der ejes af EU, licenseret i henhold til [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Det betyder, at videreanvendelse er tilladt med korrekt angivelse af kilde og ændringer. Brugeren må ikke fordreje dokumenternes oprindelige betydning eller budskab. Revisionsretten er ikke ansvarlig for eventuelle konsekvenser af videreanvendelsen.

Yderligere rettigheder skal cleares, hvis specifikt indhold afbilder identificerbare privatpersoner, f.eks. billeder af ansatte i Revisionsretten, eller omfatter tredjeparts værker. Hvis der opnås tilladelse, erstatter denne tilladelse ovenstående generelle tilladelse, og den skal klart anføre eventuelle begrænsninger i brugen.

Tilladelse til at gengive indhold, der ikke ejes af EU, skal eventuelt indhentes direkte hos indehaveren af ophavsretten. Software og dokumenter, der er omfattet af industriel ejendomsret, såsom patenter, varemærker, registrerede design, logoer og navne, er ikke omfattet af Revisionsrettens videreanvendelsespolitik og licens.

EU-institutionernes websteder på europa.eu-domænet har links til websteder uden for europa.eu-domænet. Da Revisionsretten ikke har kontrol over disse websteder, anbefales det at kontrollere deres politik for beskyttelse af privatlivets fred.

Anvendelse af Den Europæiske Revisionsrets logo

Den Europæiske Revisionsrets logo må ikke anvendes uden Den Europæiske Revisionsrets forudgående samtykke.

PDF	ISBN: 978-92-847-4167-0	ISSN: 1977-5636	doi: 10.2865/193319	QJ-AB-19-025-DA-N
HTML	ISBN: 978-92-847-4131-1	ISSN: 1977-5636	doi: 10.2865/428972	QJ-AB-19-025-DA-Q

Med 3 milliarder euro i perioden 2014-2020 har SMV-instrumentet til formål at støtte innovation i SMV'er og nystartede virksomheder ved at udfylde finansieringshullet og øge kommerialiseringen af forskningsresultater.

Vi vurderede, om SMV-instrumentet leverer de forventede fordele. Vi konkluderer samlet set, at det yder effektiv støtte til SMV'ers udvikling af deres innovationsprojekter, og at EU-blåstemplingen hjælper virksomheder med at tiltrække yderligere investeringer. Kommissionen forvalter instrumentet kompetent. Vi anbefaler dog forbedringer af målretningen mod støttemodtagere, den geografiske dækning og udvælgelsen af projekter. Der kan også gøres mere for at tiltrække supplerende finansiering, som kan bidrage til at bringe innovationsprojekter på markedet.

Eftersom SMV-instrumentet med henblik på perioden 2021-2027 har fået ny udformning og er blevet en del af Det Europæiske Innovationsråd (EIC), fremsætter vi specifikke anbefalinger om at bevare nogle af instrumentets aspekter, forbedre projektudvælgelsen, styrke virksomhedsaccelerationstjenesterne og skabe synergier med andre finansielle instrumenter.

Særberetning fra Revisionsretten udarbejdet i medfør af artikel 287, stk. 4, andet afsnit, TEUF.

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Den Europæiske Unions
Publikationskontor

DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tlf. +352 4398-1

Kontakt: eca.europa.eu/da/Pages/ContactForm.aspx
Websted: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors